

MTANDA
OFUFUDZIDWA

NDI MTANDA
OKUMANANAWO

MPHAMVU NDI TANTHAUZO LA MTANDA WA KHRISTU

— ADRIAN EBENS —

Mtanda Ofufudzidwa ndi Mtanda Okumananawo

Mphamvu ndi tanthauzo la Mtanda wa Khristu

Adrian Ebens

Ogasiti, 2019

Loperekedwa kwa anzanga okonedwa

Tor ndi Azadeh

tatewachikondi.com

© Adrian Ebens, 2019

adrian@life-matters.org

ZAMKATI

MUTU 1

Atate Akhululukireni.....4

MUTU 2

Mpachikenil! 10

MUTU 3

M'mazunzo Awo onse lye Amazunzidwa..... 14

MUTU 4

Kodi Simungayang'ane Ndi Ine Ola Limodzi?20

MUTU 5

Nsembe ndi Zopereka Simunazikhumba.....24

MUTU 6

Tili ndi Lamulo.....36

MUTU 7

Monga Mose adakweza Njoka m'Chipululu49

MUTU 8

Njira Yanu, Mulungu, ili M'malo Opatulika54

MUTU 9

Selah.....62

ATATE AKHULULUKIRENI

Zithunzi zidabwera m'maganizo mwanga ndikupangitsa lingaliro lakuya la kukhumudwa. Mndandanda wokula wa zokumbukira kwa zovuta zanga pakulumikizana ndi omwe andizungulira kudali kolemetza ku moyo wanga. Kusaka kwanga kwa mtendere tsopano kunali kolimba. Pomwe ndimaganizira pa zina za kupsa mtima kwanga posachedwa ndinamva za kudzinyansitsa ndekha ndipo chikhumbo chokhala munthu wosiyana ndi momwe ndinadzizindikira mmene ndidaliri pa nthawiyo. Liu lomwe lidadzaza m'malingaliro anga pa nthawiyo linali chikhululukiro ndipo ndinachifuna icho.

Kodi munafikapo pa moyo wanu pomwe mumazindikira kuti munthu yemwe muli siamene mumamukonda, ndipo ngakhale mumayesa kangapo kuti muzisinthe nokha, inu mumabwerera pa malo womwewo ndi kumva kulemedwa komweko? Kodi mungathawe bwanji chithunzi chosokoneza chomwe mumachiwona mwa inu nokha?

Zokumananazozizi zikutsimikizira kuti mau a m'Baibulo ndiowonadi.

Palibe mmodzi wolungama, inde palibe mmodzi; palibe mmodzi wakudziwitsa, palibe mmodzi wakulondola Mulungu; onsewa apatuka, pamodzi akhala opanda pake; palibe mmodzi wakuchita zabwino, inde, palibe mmodzi ndithu. Aroma 3:10-12

Pali ambiri omwe amafuna kuthawa chikhalidwechi podzichitsa khungu kuzolakwitsa zawo ndikuyang'ana zolakwika za ena. Popeza tonsefe tili ndi zophophonya zimakhala zosavuta kupeza chinthu china mwa munthu wina

choti tingamudzudzulire chifukwa cha zovuta tingapezekemo. Kufunafuna mtendere m'moyo wathu m'njira yimeneyi mosalephera kumawononga ubale ife timakhala nawo ndi ena ndipo pa mapeto ake zingapangitse ife kukhala m'chisoni chachikulu komanso kusungulumwa.

Njira yokhayo ya mtendere ndi ufulu ndiyo kutenga udindo pa zinthu zathu ndi kufunafuna chikhululukiro kuchokera kwa Wotipanga wathu.

Ndipo anatsegula pakamwa, nawaphunzitsa iwo, nati: Odala ali osauka mumzimu; chifukwa uli wao Ufumu wa Kumwamba. Odala ali achisoni; chifukwa adzasangalatsidwa. Mateyo 5:2-4

Zinali ndendende m'chikhalidwe ichi mmene ndinazipeza nekha. Ndinali ndikulira chifukwa cha kudzikonda kwanga komanso ululu womwe ndinapweteka nawo ena chifukwa chofuna kuthandizidwa. Ndinakulira m'banja la Chikhristu ndipo ndinaphunzitsidwa za chikondi cha Mulungu chowonetsedwa mwa Yesu Khristu. Ndili mwana ndinamva mau awa akuyankhulidwa kangapo:

Idzani kuno kwa Ine nonsenu akulema ndi kuthodwa, ndipo Ine ndidzakupumulitsani inu. Mateyu 11:28

Ndidalimbikitsidwa ndi lingaliro loti nditha kupita kwa Yesu kukapeza mpumulo ndi kumasuka kuchokera ku zolemetza zanga. Ndinayamba kulingalira za moyo wa Khristu ndipo makamaka zochitika zomaliza zokhudzana ndi imfa Yake. Nkhani ya Mtanda ili ndi mphamvu yayikulu kwa mzimu wosweka womwe wafika ku mapeto kokhoza kudzipulumutsa wokha. Mtanda wasintha miyoyo mamiliyoni kuwapatsa mtendere ndi chiyembekezo. Komabe uli ndi chotsamvetsetseka. Kodi nkhani yakuperekedwa, kuzunzidwa ndi kuphedwa kwa munthu wosalakwa zaka zikwi ziwiri zapitazo ingabweretse bwanji mtendere ku moyo wanga? Kodi izi zikundikhudza bwanji lero?

Poyamba, nkhanayi imamveka ngati yongolotera. Kodi sizingakhale zomveka kulowa m'malo a bata odzaza ndi zofukiza zonunkhira komanso nyimbo za mtendere zozunguliridwa ndi kukongola kwa chilengedwe kuti zibweretse mtendere wotere? Pomwe nkhani ya Mtanda ikubwera ndi moyo m'mzimu, timamva phokoso la asilikari akukuwa, phokoso lalikulu la mkwapulo kumbuyo kwa Khristu, phokoso la mphamvu la mtanda waukulu wa matabwa ukugwa pansu pomwe Mpulumutsi akukomoka pansu pa kulemera kwake. Ife timamva

kunyoza kwa khaumulo ndi kuchitira umboni nkhope zosokonekera zikukondwera m'zochitika za nkhanza.

Kodi chinsinsi ku chonsamvetsetsekachi ndi chiyani? Kodi nkhanayi ingandipatse bwanji mtendere? Kodi pangakhale bwanji bata kuchokera pa kuphedwa?

Pali chikhumbo cha mphamvu chopewa kuti anthu ayang'ane zochitikazo komabe pali mphamvu yokokayi yomwe ingafune muwonere kuchitika kwa seweroli. Mwanjira ina nkhanza zake zimadziwika bwino komanso nthawi yomweyo zowopsa. Tikufika pa malo a chigaza – Gologota. Khristu modzichepetsa akugona pa chida ichi chozungikirapo, magazi akhala akuyenderera kuchokera ku maso Kwake chifukwa cha korona wonyoza wopangidwa ndi minga womwe wamenyedwa m'mutu Mwake ndi gulu la anthu. Amuna omwe akuvutika tsokali limodzi ndi lye amakana mosimidwa kufuna kucedwetsa zosapeweka. Msana wa Mpulumutsi sukuzindikirika chifukwa cha mabala omwe analandira kale. Koma kodi munthu uyu wachita chiyani kuyenera zochitikazi?

Kuwerenga mwachidule m'nkhani ya Uthenga Wabwino ikuulula moyo wodzala ndi chifundo, kukoma mtima komanso zinthunzi zokongola kwambiri za Atate Ake akumwamba omwe ali odzala ndi chikondi ndi kukoma mtima. Zikutheka bwanji kuti munthu uyu azunzidwe mwankhanza chonchi?

Phokoso la kumenya kwa chitsulo pa chitsulo kukugwira chidwi chatu pomwe misomali yikukhomereredwa kupyola m'manja achikondi omwe adadalitsa ambiri. Mapazi omwe m'mbuyomo anali kuyenda m'misewu yafumbi yaku Israele adabooledwa ndi kumangiriridwa pa mtanda wa mtengo. Mtanda ukukwezedwa m'mwamba ndi kuponyedwa mwankhanza m'malo kuti dziko lonse lapansi likumane nacho chochitikachi chosungidwa m'Lemba ndi kuuzidwa ndi kuwerengedwa ndi mamiliyoni kuyambira pamenepo mpaka mtsogolo.

Pomwe ndimaganizira za chochitika ichi cha pa Mtanda pofunafuna kumasulidwa kwa kulakwa kwanga mtima wanga unamvera chisoni kwa munthu wosalakwa ameneyunso ndi Mwana wa Mulungu. Maganizo anga adatsata mapazi Ake kuchokera ku Getsemane mpaka Kalvari. Ndinalingalira za mau a Pilato kazembe wachi Roma:

Taonani munthuyu! Yohane 19:5

Ndidamuwona lye akudzandima ndi kugwa m'munda thukuta la madontho amagazi m'kumva kuwawa kwambiri. Ndinawona ophunzira Ake akuthawa ndi kumusiya lye ku chifundo cha gulu la anthulo. Ndinadabwa mozizwa momwe khamu lingasankhire Baraba ndikufuna kumpachika Mwana wa Mulungu. Chifukwa chiyani akuchita ichi? Ine ndinawona lye akunyozedwa, kumenyedwa komnso kuzunzidwa:

Ndipo anavula malaya ake, namveka malaya ofiira achifumu. Ndipo analuka korona waminga, namveka pamutu pake, namgwiritsa bango m'dzanja lamanja lake; ndipo anagwada pansu pamaso pake, namchitira chipongwe, nati, Tikuoneni, mfumu ya Ayuda! Namthira malovu, natenga bango, nampanda lye pamutu. Ndipo pamene anatha kumchitira lye chipongwe, anavula malaya aja, namveka lye malaya ake, natsogoza lye kukampachika pamtanda. Mateyu 27:28-31

Yeso lodzudzula ochita seweroli woipa mtima m'seweroli linali la mphamvu koma kenako ndinaganizira za kuipa mtima kwanga momwe ndimachitira ena ndipo kuwerenga kwa nkhanayi kunakulitsa lingaliro langa la kulakwa kwanga momwe ndimachitira ndi ena. Mau a Khristu amabwera m'maganizo:

...Chifukwa munachitira ichi mmodzi wa abale anga, ngakhale ang'onong'ono awa, munandichitira ichi Ine. Mateyu 25:40

Kodi sindinaseke ndi kunyoza ena? Kodi sindinakawonere makanema osonyeza nkhanza komanso kusangalala pamene anthu omwe ndimawamvetsa kuti ndi achiwawa atha? Kodi sindinatemberere mau ochokera pa kamwa panga motsutsana ndi omwe ndimawawona kuti adandilakwira? Lingaliro langa lodzudzulidwa lidakulirakulira pamene ndimawerenga. Pamene ndimasinkhasinkha za amuna awiri omwe anali kufa pafupi ndi Yesu ndimadziwika ndi mau a munthu yemwe anati:

Ndipo ifetu kuyenera; pakuti tilikulandira zoyenera zimene tinazichita: koma munthu uyu sanachite kanthu kolakwa. Luka 23:41

Chiweruzo chomwe ndidapereka kwa ena omwe adandirepheretsa ndi kundisokoneza m'mbuyomu tsopano zidandibwerera tsopano mwa mphamvu nditamuwona Khristu pa Mtanda. Ine ndinamva kukhudza kwa mau:

Pakuti ndi kuweruza kumene muweruza nako, inunso mudzaweruzidwa; ndipo ndi muyeso umene muyesa nao, kudzayesedwa kwa inunso. Mateyu 7:2

Mphindi yosatha ndinasangalatsidwa ndi kuyang'ana kwanga pa Mtanda. Ngakhale zenizeni nzochitika zaka zikwi ziwiri zapitazo, ndidadzimvera ndekha kuti ndikhalepo monga mboni kuzochitikazo. Dziko langa lidayamba kuyenda pang'onopang'ono ndipo phokoso ndi chisokonezo chozungulira mtanda zidangokhala chete pomwe nditayang'ana pa Mwana wa Mulungu ndi kuphunzira nkhope yokongolayi mau akutuluka kuchokera mkamwa Mwake.

“Atate, muwakhulukire iwo, pakuti sadziwa chimene achita.” Luka 23:34

Pamene kufunikira kwa mauwa kudalowa m'moyo wanga, moto wa chiyembekezo unayaka mkati. Kukhulukidwa komwe ndidakukhumba kwa nthawi yayitali ndi kuyembekeza kunabwera kokha pa maso panga bwino kwambiri. Pamene ndinagwada pa maso pa Wondinga wanga ndi misozi ikutsika pa masaya anga, ndinayang'ana pa nkhope ya chikondi ndipo mtima wanga unasangunuka. Pa nkhope pomwe panalibe ngakhale ulusi umodzi wa chiweruzo. Ndinali ndi lingaliro la mphamvu lazowona kuti moyo wanga wa uchimo unali mbali ya chifukwa chake lye anali kuvutika pa Mtanda komabe panalibe chiweruzo kuchokera kwa lye – chikondi ndi chikhulukiro chokha basi.

Sanandidzudzule chifukwa cha mavuto ndinamupangitsa lye. lye anandikhulukukira ine kawulere. Funso linali ndipo ndilakuti, kodi ndidzachimvomera ichi? Kodi ndikhulupirira ine kuti ndakhulukidwa? M'malo mwanga ndidazitenga ndi manja awiri ndikutenga cholowa changa cha moyo wosatha. Ndidamuza Yesu kuti ndikumva chisoni ndi zomwe ndidachita ndipo ndidamupempha kuti akhale Mbuye wa moyo wanga. Nthawi yomweyo mtendere unafika pa ine, wochiritsa, woziziritsa komanso womasula. Kulemera kwa tchimo komwe kumandiphwanya kunathawa ndipo ndinamva chisangalalo m'moyo wanga chomwe sichingafotokozedwe ndi omwe amachikumbatira icho.

Monga kasupe wa madzi a moyo, misozi imatsika m'maso mwanga ya chiyamiko. Zina zonse zomwe ndimafunafuna pamapeto pake zinali zanga.

Chiyamiko chomwe ndidamva chinali chachikulu ndipo ndidagonjera mokondwera ku Umbuye wa Mpulumutsi wanga.

Umeneu unali, ndipo ndiwo, kukumana kwanga kodala ndi kukongola kwa Mtanda. Zimadzutsa mafunso ambiri. Kodi chinthu chokongola chimatuluka bwanji kuchokera ku chinthu chowopsa? Kodi izi zomwe zidachitika zaka zikwi ziwiri zapitazo zikumveka bwanji ngati zidachitika lero? Kodi mfundo ziti zazikulu zomwe zidabweretsa izi ndipo chifukwa chiyani muyenera kusamala za funso ili la Mtanda ndikukumana kwanu ndi iwo? Tiyeni tifufudze Mtanda ndi kuwona.

MPACHIKENI!

Mwana wa Munthu adzaperekedwa kwa ansembe a akulu ndi alembi, ndipo iwo adzamweruza kuti ayenera kufa, nadzampereka kwa anthu akunja kuti amnyoze ndi kumkwapula, kumpachika; ndipo lye adzaukitsidwa tsiku lachitatu. Mateyu 20:18-19

MUTU 2 Chifukwa chiyani atsogoleri a Israeli ankanzonda kwambiri Yesu? Chifukwa chiyani iwo anali ndi cholinga chomuwononga lye? Kodi munthu yemwe adabweretsa chisangalalo komanso chimwemwe pa dziko lapansi angakale bwanji wowopseza?

Uku ndiko kuunika kwenikweni, kumene kuunikira anthu onse akulowa m'dziko lapansi. Anali m'dziko lapansi, ndi dziko linalengedwa ndi lye, koma dziko silinamzindikira lye. Anadza kwa zake za lye yekha, ndipo ake a mwini yekha sanamlandire lye. Yohane 1:9-11

Atsogoleriwa anali oyimira mtundu wonse wa anthu m'makhalidwe awo achilengedwe komanso malingaliro awo kwa Mwana wa Mulungu, Wodzozedwayo wa Atate.

*Pakuti ameneyo adzaphuka pamaso pake ngati mtengo wanthete, ndi ngati muzu womera m'nthaka youma; lye alibe maonekedwe, pena kukongola; ndipo pamene timuona palibe kukongola kuti timkhumba. **lye ananyozedwa ndi kukanidwa ndi anthu;** munthu wazisoni, ndi wodziwa zowawa; **ndipo ananyozedwa monga munthu wombisira anthu nkhope zao; ndipo ife sitinamlemekeza.** Yesaya 53:2-3*

*Adzakhazikitsa mafumu a dziko lapansi, nachita upo akulu pamodzi,
Kutsutsana naye Yehona, ndi Wodzozedwa wake, ndi kuti, Tidule
zomangira zao, titaye nsinga zao. Masalimo 2:2-3*

Nkhani ya Matanda ndiyo nthawi yomveka bwino m'mbiri ya anthu kuwulula malingaliro athu tonse pamodzi kwa Mwana wa Mulungu m'cholowa chathu chachilengedwe kuchokera kwa Adamu. Nkhaniyi ikutsimikizira kuti mau a Paulo ndi owona pomwe adati:

*Chifukwa chisamaliro cha thupi chidana ndi Mulungu; pakuti
sichigonja ku chilamulo cha Mulungu, pakuti sichikhoza kutero.
Aroma 8:7*

Kodi chidani ichi chidachokera kuti? Pachiyambi pomwe, Mulungu adalangiza mwa chikondi Adamu ndi Hava kuti panali mtengo pakati pa mundawo komwe iwo samayenera kudya. Kudya kuchokera ku mtengowu zingaatsogolere ku imfa yawo ndipo iwo sakanakhalakonso. Mtengowo anauika m'mundamo kuti Adamu ndi Hava akhale ndi mwayi wosankha kutumikira Mlengi wawo. Popanda mfundoyi kukhalapo m'munda iwo sakadakhala ndi mphamvu yogwiritsa ntchito chisankho chawo. Komabe kusankha motsutsana ndi Mulungu ndikudzichotsa kuchokera ku gwero la moyo.

Kodi mau a Mulungu ayenera kumvedwa bwanji? Kodi adapatsidwa mwa chikondi chopandamalire ndi chisamaliro cha ubwino pa Adamu ndi Hava? Satana potengerapo mwayi uwu kuti awononge kudzera mwa njoka adatha kupereka lingaliro losiyana kwa Hava chifukwa chiyani Mulungu adanena izi?

*Njokayo ndipo inati kwa mkaziyo, Kufa simudzafai; chifukwa adziwa
Mulungu kuti tsiku limene mukadya umenewo, adzatseguka maso
anu, ndipo mudzakhala ngati Mulungu, wakudziwa zabwino ndi
zoipa. Genesis 3:4-5*

Satana ananamizira kuti Mulungu anali wodzikonda ndipo anafuna kulepheretsa Adamu ndi Hava kufikira pa chidzalo cha kuthekera kwawo. Kukhazikitsa cholingachi m'mau a Mulungu kudasinthiratu tanthauzo la zomwe Mulungu adati zichitike akadya chipatso. Satana ananena kumvomereza kwake pogwiritsa mfundo zotsutsana. "Kufa simudzafai." Izi zikusonyeza kuti Mulungu adzaonetsetsa kuti afe chifukwa zikuwoneka kuti anali ndi zolinga zadyera zolepheretsa chidzalo chakuthekera kwawo. Izi zikutanthauza kuti Adamu ndi

Hava adamvetsa kuti iwo “ayenera kufa” kusiyana ndikuti iwo “angafe.” Mwa njira ina, iwo amvetsetsa kuti Mulungu adzawapha m’ malo moti Mulungu adzawalola iwo kuti adziwononge wokha m’uchimo wawo. Kusiyana ndi kwakukulu.

Adamu adatenga ndikudya chipatso poganiza kuti Mulungu apha mkazi wake chifukwa cha kulakwa kwake. Pansi pa lingaliro ili kuti Mulungu anali wankhanza, Adamu adatsimikizika m’ mzimu wa chidani komanso wopanduka kunyoza Mulungu ndi kuyimirira ndi Hava pa zonse zomwe zingamuchitikire iye. Nthawi yomweyo, Adamu adadabwa ngati mau a njoka anali woona ndipo izi zidamulimbikitsa mtima kuti atenge chipatso ndi kugwirizana ndi njoka m’ kuchitira mwano Mulungu.

Adamu adatenga ndikudya chipatso poganiza kuti Mulungu apha mkazi wake chifukwa cha kulakwa kwake. Pansi pa lingaliro ili kuti Mulungu anali wankhanza, Adamu adatsimikizika m’ mzimu wa chidani komanso wopanduka kunyoza Mulungu.

Apa tikupeza gwero la chidani cha munthu kwa Mulungu. Adamu anali ndi malingaliro olakwika pa chikhalidwe cha Mulungu ndipo adachita pa malingaliro olakwikawo. Pokhulupirira kuti Mulungu angateteze zofuna Zake pa kupha ena, Adamu adawonetsera izi pomwe amawopera moyo wake pansi pa kufunsidwa.

*Ndipo anati, Ndinamva mau anu m’ mundamu, ndipo ndinaopa chifukwa ndinali wamaliseche ine; ndipo ndinabisala. Ndipo anati, Ndani anakuuza iwe kuti ulu wamaliseche? Kodi wadya za mtengo uja, umene ndinakuuza kuti usadye? Ndipo anati mwamunayo, **Mkazi amene munandipatsa ine kuti akhale ndi ine, ameneyo adandipatsa ine za mtengo, ndipo ndinadya.** Genesis3:10-12*

Adamu anachita mantha chifukwa anali ndi malingaliro olakwika woti Mulungu wabwera kudzamupha. Atamufunsa ngati wadya za mtengo womwe adalamulidwa kuti asadye, adasunthira cholakwikacho kwa makazi wake ndi kwa Mulungu. Mwakutero, Adamu anali kunena kuti, “Ngati wina ayenera kufa ndiye

kuti mutenge mkazi wanga ndi kumupha iye ndipo Inunso muyenera kuphedwa chifukwa munamupanga iye!”

Zonsezi zimachokera ku malingaliro abodza akuti Mulungu adzapha kuti ateteze zofuna Zake. Monga Adamu adazindikira kuti palibenso njira ina kupatula wina kuti aphedwe, iye akuweruza mkazi wake ndi Mulungu ku imfa kuti ateteze zofuna zake. Tikuwona mwa chidwi kuti kulumikizana konse ndi munthu atagwa kudabwera kudzera mwa Mwana wa Mulungu yemwe ndi mkhalapakati [nkhoswe] pakati pa Mulungu ndi anthu [1 Timoteo 2:5]. Kotero Adamu anaweruza Mwana wa Mulungu kuti aphedwe chifukwa chopanga mkazi yemwe angamuyese kuti aphwanye lamulo la Mulungu. M'mau amenewa, “mkazi yemwe mudandipatsa kuti akhale ndi ine” muli mbeu zakufuula “Mpachikeni lye” omwe akuphulika pambuyo pa zaka zikwi zinayi.

Mbeuyi idakhazikika mkatikati mwa mtima wa Adamu ndipo izi zidabisika ngakhale kwa iye mwini. Ngati Mwana wa Mulungu akadamupanikiza Adamu mlandu woti ndi cholinga cha Adamu kupha Khristu, akanayankha momwe zizukulu zake zinachitira.

Mufuna kundipha chifukwa ninji? Khamu la anthu linayankha, Muli ndi chiwanda: afuna ndani kukuphani Inu? Yohane 7:19-20

Adamu akanakana kotheratu mlandu wa Mwana wa Mulungu ngati yankho lowonjezera pa mavuto omwe amati ndi ochepa. Njira yokhayo yomwe mbeu iyi ya imfa ingachotsedwere inali yakuti yiwonekere ndiyeno kuti Adamu alape zoipa zake kwa Mwana wa Mulungu.

Mbeu iyi ya imfa ndi cholowa cha mwamuna ndi mkazi aliyense. Mochenjera komanso mosazindikira, tili ndi kupandukira kumeneku kwa Mulungu komanso kufunitsitsa kuvulaza Mwana Wake. Ichi ndi chifukwa chake lye amanyozedwa ndi kukanidwa ndi anthu onse, osati amuna okha amene anamupachika lye zaka zikwi ziwiri zapitazo.

Zomwe zimakhudza izi ndizofalikira ndipo chifukwa chake mfundo ya Mtanda sikungokhala ya tsiku limodzi m'mbiri ya anthu koma imafalikira tsiku lililonse m'mbiri ya anthu.

M'MAZUNZO AWO ONSE IYE AMAZUNZIDWA

*Ndipo adzachelambira onse akukhala padziko, amene dzina lao silinalembedwa m'buku la moyo la Mwanawankhosa, **wophedwa kuyambira makhazikidwe a dziko lapansi.** Chibvumbulutso 13:8*

Pamene Yesu adalankhula za Mtanda adachita izi mozama kwambiri kuposa momwe anthu ambiri amaganizira.

*Pomwepo Yesu anati kwa ophunzira ake, Ngati munthu afuna kudza pambuyo panga, **adzikane yekha, natenge mtanda wake,** nanditsate Ine. Mateyo 16:24*

Mfundo ya pamtanda ndiyodzikana. Yesu adawonetsa izi muzochitika zomwe zidatsogolera ku kupachikidwa kwake. Sanadziteteze ku kunyozedwa ndi kumenyedwa komwe lye analandira. Anapilira moleza mtima ngakhale zidamupweteka kwambiri. Mphamvu zonse za chilengedwe zinali kulamulidwa ndi lye. Pakanthawi kochepe mwina akadapangitsa kuti mavuto ake athe koma adadziperereka kuti apatse omzunza nthawi yochulukira yosintha malingaliro awo za lye. Khristu adayembekeza kuti alapa za ntchito zawo asanawonongedwe pakutha kwa Yerusalemu patadutsa zaka makumi anayi.

Chowonadi ndichakuti zonse zimagwiridwa pamodzi m'chilengedwe mwa Mwana wa Mulungu.

*Ndipo lye ali woyamba wa zonse, **ndipo zonse zigwirizana pamodzi mwa lye.** Akolose 1:17*

...pokhala ali chinyezimiro cha ulemerero Wake, ndi chizindikiro chenicheni cha chikhalidwe chake, **nanyamula zonse ndi mau a mphamvu Yake**. Ahebri 1:3

Monga Yemwe anatipanga, Khristu ndi kholo lachikondi lomwe limalakalaka mwamuna, mkazi, ndi mwana aliyense. Amafuna kuti aliyense wa ana Ake akule m'malo achimwemwe, athanzi, komanso amtendere. Chokhumba chake ndikuwonetsera Atate Wake, yemwe ndiye gwero la zinthu zonse. Izi zikutanthauza kuti nthawi iliyonse mwana wake akamva zowawa, Khristu amamva kuwawa. Mtima wake umapweteka pa mavuto onse a munthu. Mneneri Yesaya ananena za ichi ndikuti:

M'mazunzo ao onse lye anazunzidwa, ndipo mthenga wakuimirira pamaso pake anawapulumutsa; m'kukonda kwake ndi m'chisoni chake lye anawaombola, nawabereka nawanyamula masiku onse akale. Yesaya 63:9

Chilichonse chomwe Israeli anavutika nacho monga fuko komanso payekhapayekha, Khristu amapyola nawo. Koma si kwa Israyeli yekha kuti Khristu adamva zowawa, koma za onse akukhala padziko lapansi.

Kwa inu omwe muli ndi ana, mumamva bwanji mwana wanu akamva kuwawa? Zimaboola m'mtima mwanu ndipo zimayambitsa mavuto wochuluka ndi chisoni. Bwanji ngati mmodzi wa ana anu avulaza wina wa ana anu? Izi zimabweretsa chisoni chowonjezereka. Mumazunzika chifukwa cha mwana wanu yemwe wavulala ndipo mukumva kukhumudwa ndi yemwe adamupweteka.

Kodi kholo limamva bwanji ngati wina kunja kwa banja avulaza mwana wawo? Kumverera kwachilengedwe kwa ambiri ndikumulanga munthuyo. Kodi Yesu akumva bwanji mwana wake wina akagwiridwa? Izi zimamupangitsa lye kumva chisoni kuposa momwe kholo la umunthu limamvera pa mwana wawo. Kuyankha kwa anthu kuti athane ndi olakwirawo ndikuwapatsa chilango. Kwa Khristu, wolakwayo alinso mwana Wake. Amavulazidwa ndi machitidwe awo oyipa koma ngati atawachotsera chitetezo kwa iwo adzafa ndipo sakufuna kuti wina afe. Chifukwa chake, Khristu akumva zowawa mwakachetechete pomwe amuna, akazi ndi ana akuvulazana, kuzunzana komanso kuphana.

Nthawi iliyonse tikachimwa, timakhala tikutsutsa pempho la Mzimu wa Khristu ku miyoyo yathu. Nthawi iliyonse tikachita zomwe tikudziwa kuti sizolondola, timampyoza Khristu.

koma anagwa m'chisokero; popeza adzipachikiranso okha Mwana wa Mulungu, namchitira manyazi poyera. Ahebri 6:6

Nthawi iliyonse munthu akamenya mnzake mbama, Khristu amamva. Nthawi iliyonse mwana akunjenjemera pakona pomwe abambo ake akumenya amayi ake, Khristu amamva zonse. Koma sangakakamize anthu kuti asiye kuchita izi chifukwa kugwiritsa ntchito mphamvu sikusintha machitidwe a omwe akuchita zoyipazo. Komabe, zitha kusintha mawonekedwe a Mulungu ngati atagwiritsa ntchito mphamvu. Koma Lemba limati, Mulungu sasintha (Malaki 3: 6). Ganiziraninso kuti ngati munthu azindikira kuti Mulungu akuwakakamiza, zitha kuwapangitsa kukhala otsimikiza mtima kwambiri kukana ndikuchita zoyipa.

Tikamvetsetsa zowawa za Khristu m'zowawa zomwe anthu amachitirana wina ndi mzake timakhala ndi mawonekedwe a Mtanda wowala kwambiri mwakuti zimakhala zosatheka kukhala momwemo musanazindikiridwe. Taganizirani ziwerengero zotsatirazi zochokera ku *worldometers.info*:

Malingana ndi WHO (World Health Organisation), chaka chilichonse padziko lapansi pali pafupifupi mamiliyoni makumi anayi mpaka makumi asanu wochotsa mimba. Izi zikufanana ndi pafupifupi mimba 125,000 patsiku¹. Kodi tingalingalire zowawa zomwe Khristu amakumana nazo mwa ana ake 125,000 akumwalira motere - tsiku lililonse? Nanga bwanji za momwe mayi amamvera pamene akuyesetsa kuti athetse mimba yake? Palibe njira yoti malingaliro a umunthu amvetsetse mavuto omwe akukhudzidwa ndi chiwerengerochi.

Lero anthu pafupifupi zikwi zitatatu [3,000] amwalira pangozi za magalimoto ndipo anthu 2800 adzipha. Ndi mavuto angati omwe akukhudzidwa ndi ziwerengerozi osati kwa iwo omwe ada - mwalira okha koma kwa omwe adatsalira? Ndi azimayi ndi ana angati lero omwe amazunzidwa ndi amuna powazunza powagona? Ziwerengero akuwonetsa kuti pafupifupi anthu mamiliyoni makumi awiri mphamburu zisanu [25 miliyoni] akugulitsidwa ngati akapolo ndipo opitilira theka la iwo amachitidwa chipongwe². Magawo makumi asanu ndi awiri ndi mphamburu imodzi pa zana limodzi [71%] mwa 25 miliyoni ndi akazi ndi atsikana.

Lero, azimayi zana limodzi makumi atatu mphamburu zisanu ndi ziwiri [137] amwalira ndi manja a okondedwa awo, kapena omwe kale anali okondedwa

¹ worldometers.info/abortions/

² <https://www.bustle.com/p/13-sex-trafficking-statistics-that-put-the-worldwide-problem-into-perspective-9930150>

kwinakwake padziko lonse lapansi³. Mazunzo omwe Khristu amakumana nawo m'masamba awa ndi ozama. Izi ndi zochepa chabe mwa ziwerengero zomwe zikuwonetsa kuvutika kwa anthu padziko lonse lapansi tsiku lililonse.

Tsiku lililonse, Khristu amakakamizidwa kupirira nkhanza komanso kudzikonda kwa amuna ndi akazi. Wina akhoza kufunsa funso ili, "Chifukwa chiyani Khristu samadzipulumutsa yekha ndikutsika pa Mtanda wodzikana?" Tsiku lililonse ndi gehena wamoyo kwa lye ndi angelo Ake okonedwa omwe amatumizidwa kuti atiteteze ndipo nawonso ayenera kuwona zankhanza izi. Kodi mumalalalaka mutakhala mngelo? Ganizirani mosamala za chisoni chomwe ayenera kupirira posamalira ana amuna ndi akazi omwe agwa mdziko lino lapansi. Kodi imeneyo ndi ntchito yomwe mungachite mwakufuna kwanu; wokakamizidwa kuwona mwana akuzunzidwa chifukwa palibe amene akufunsa Yesu kuti awathandize kapena akutseka malingaliro awo ku kuwala komwe kudatumizidwa? Kodi mngelo amene akuwona zochitika zotere amamva bwanji wopanda thandizo komanso wachisoni?

Talingalirani za vuto la kholo la mwana wamkazi yemwe ali wolezera ndi mankhwala osokoneza bongo ali pachibwenzi chankhanza ndi mwamuna womuzunza. Kodi mungaziretse bwanji? Kodi mumakakamiza mwana wanu wamkazi kuti asinthe? Kodi mutha kuthyola zala zanu ndikupangitsa ululu wonse uchoke? Bwanji ngati mwana wanu wamkazi akana kuthandizidwa, kodi mungamupange kusintha? Popanda chilolezo chake, palibe chomwe mungachite kupatula kuyendamo limodzi m'kumuwuza kuti mumamukonda ndikuyesetsa kumutonthoza akamaye -nda m'chigwa chamdima. Kuyesera kumukakamiza kuti asinthe ndikungomulowetsa m'mavuto.

Atate wathu ndi Mpulumutsi ali m'mkhalidwe wofananawo. Ngakhale ali ndi zinthu zopanda malire, sangakakamize zofuna za ana awo ndipo sangatipangitse kusintha pokhapokha titapempha thandizo lawo ndikumvera malangizo awo ndikutsatira.

Kwa malingaliro a umunthu, Mtanda uwu ukuwoneka wosatheka kukhulupirira chifukwa ndi wosiyana ndi momwe timaganizira. Palibe kudzitchinjiriza, kudziteteza kapena kudzikonda.

³ BBC.com The Women killed in one day around the world. 28th Nov 2018

Ndikudzipereka kwathunthu pantchito, chitonthozo ndi thandizo la ana anu, ambiri a iwo omwe safuna kuchita ndi inu.

Pali anthu ambiri amene akukwiwira Mulungu chifukwa amaoneka kuti sasamala za mavuto awo. Komabe pamene anthu akana kuvomereza lye kapena kusunga malamulo Ake, angamuletse bwanji Satana kuti asalimbane nawo akamamupatsa chilolezo chowononga miyoyo yawo chifukwa chokana kuyenda m'njira za Mulungu?

Kwa ife omwe timakhulupirira Mulungu ndikufuna kutsatira njira zake, kodi mukuwona kuti Mtanda wa Khristu si chochitika cha tsiku limodzi koma chokumana nacho chokhudza mbiri yonse ya anthu? Ndizowona kuti Khristu adafa kamodzi mthupi, koma chochitika ichi ndiye mfungulo wotsegulira ife ku chowonadi chakuti Khristu akulasidwa tsiku ndi tsiku ndi malingaliro, zolankhula ndi zochita za anthu. Taonani mavesi a m'Baibulo otsatirawa:

Ndinapachikidwa ndi Khristu; koma ndili ndi moyo; wosatinso ine ai, koma Khristu ali ndi moyo mwa ine; koma moyo umene ndili nao tsopano m'thupi, ndili nao m'chikhulupiriro cha Mwana wa Mulungu, amene anandikonda, nadzipereka yekha chifukwa cha ine.
Agalatiya 2:20

Chifukwa chiyani Paulo akuti, "ndapachikidwa pamtanda pamodzi ndi Khristu"? Chifukwa chiyani sanena kuti "ndapachikidwa ngati Khristu"? Ngati ndapachikidwa ndi Khristu, ndiye kodi izi sizikutanthauza kuti Khristu akupachikidwabe kudzera m'uchimo wa anthu masiku ano?

Olondedwa, koma osatayika; ogwetsedwa, koma osaonongeka; **nthawi zonse tilikusenzasenza m'thupi kufa kwake kwa Yesu**, kuti moyonso wa Yesu uoneke m'thupi mwathu. 2 Akorinto 4:9-10

Nchifukwa chiani Paulo akuyankhula za kunyamula kufa kwa Ambuye Yesu mthupi lathu? Zalembedwa m'nthawi ino osati nthawi yapitayi. Kodi izi sizikusonyeza kuti m'mazunzo ndi masautso a iwo omwe amatsatira Khristu, kuti Khristu amazunzika nawo ndikukhudzidwa ndi zisoni ndi zowawa zawo?

Nanga yankho la anthu pamtanda uwu nchiyani? Ndizosatheka kukhala ndi moyo wekha ngati uganiza za masautso ake tsiku ndi tsiku. Kodi mungakhale bwanji kuti mudzisangalatse nokha podziwa kuti Khristu akumva kuwawa kwathunthu tsiku ndi tsiku?

Tsiku lina ndikulingalira za nkhaniyi ndikumva kupsinjika ndi kuzunzika Kwake, ndidamufunsa m'pempheo, "Ndingakhale bwanji dalitso kwa Inu ndi kukuthandizani pakuwona izi?" Yankho linali "Kodi mungayang'ane ndi Ine kwa ola limodzi?" Wokonedwa owerenga, ndikukupemphani kuti muganizire zowawa za Mpulumutsi wathu. Kodi zinthu za moyo uno zomwe mukufuna kusangalala nazo, zomwe mukudziwa zikukulepheretsani kuyenda pafupi ndi Mpulumutsi wanu ndizoyenera kuzunzika komwe Mpulumutsi wathu akumva? Kwa mphindi iliyonse dziko lino likupitilira momwe liliri, Khristu akupirira zowawa zosaneneka. Mpweya uliwonse womwe mumapuma ndi wamtengo wapatali chifukwa cha masautso omwe adawononga Mwana wa Mulungu. Mtima wake wachifundo nthawi zonse sudzawakamiza anthu kuti asinthe koma lye amayembekeza ndi chikhumbo chofuna kuti ife tibwere kwa lye kuti tipeze mpumulo.

Mulungu satipanga ife kukhala ndi vuto la mavuto onse adziko lapansi ndipo sitingasithe dziko lapansi tokha. Koma pamene timasinkhasinkha tsiku ndi tsiku za kudzikana kwa Khristu komanso chikondi ndi chipiriro chomwe amatisonyeza kudzera m'zowawa ndi kudzikana kwake, titha kusinthidwa kuti tikhale oleza mtima kwa ena ndi kupilira zolakwa zawo ndi zofooka zawo popanda kufunika kudandaula kapena kupsa mtima.

Mibadwo yosatha yamuyaya sidzafotokozera kutalika ndi kuzama konse kwa masautso a pa Mtanda zaka zikwi zisanu ndi chimodzi zapitazi. Kudzikonda komwe iko kumawonetsera kumavumbula kwathunthu mikhalidwe yathu yodzikonda. Kuganizira za Mtanda motere kumakupangitsani inu kuti mwina mukhale ofewa modzichepetsa kapena owumitsidwa kuti mukane ndi kulimbana ndi vumbulutso lakuya la chikondi cha Mulungu.

Kodi mungadzilole nokha kuti mukopeke ndi chikondi cha Mulungu m'chiwonetsero cha Mtanda ndikuganiza kuti Khristu adaphedwa m'Mzimba Wake kuyambira pomwe dziko linakhazikitsidwa mpaka pano? Pakadapanda kuululidwa kwa Mtanda wakuthupi, sitikadadziwa momwe timamvera za Khristu. Imfa ya Khristu zaka zikwi ziwiri zapitazo, mbeu ya udani mwa Adamu idawonetseredwa kwathunthu ndipo umunthu udawona zotsatira zonse za zomwe zidali m'mtima wa Adamu zisanakule ndi zosamvetsetsedwa.

Tsopano popeza tikudziwa za Mtanda uwu tidzatani nawo?

KODI SIMUNGAYANG'ANE NDI INE OLA LIMODZI?

Nkhani ya Mtanda wa Khristu ikuyang'anizana ndi aliyense amene amakhalabe ndi malingaliro omverera m'umunthu wawo. Kwa miyoyo yosauka yomwe yapanga ntchito yopha nyama kapena anthu, kutengeka koteroko kumafalikira pamagulu owopsa.

Ophunzira atayang'ana Mesiya wawo akuyimirira pamaso pa anthu ndikuyankhula ndi mphamvu komanso kukhudzika kwa ufumu wa Mulungu, adanyadira kukhala naye. Iyo inali nkhani yosiyana pamene iye ankanyamula mtanda Wake pa njira yopita ku Kalvare. Manyazi ndi imfa ya Mtanda ndichinthu chomwe chikhalidwe cha umunthu sichimakonda kulumikizidwako. Izi zidawonetseredwa m'moyo wa Peter motere:

*Kuyambira pamenepo Yesu anayamba kuwalangiza ophunzira ake, kuti kuyenera lye amuke ku Yerusalemu, kukazunzidwa zambiri ndi akulu, ndi ansembe aakulu, ndi alembi; ndi kukaphedwa, ndi tsiku lachitatu kuuka kwa akufa. **Ndipo Petro anamtenga lye, nayamba kumdzudzula, kuti, Dzichitireni chifundo, Ambuye; sichidzatero kwa Inu ai.** Mateyo 16:21-22*

Petro sanafune kuti Yesu alankhule za Mtanda, osatinso kudutsa m'zomwe zizachitike. Pomwe Yesu anali kukwapulidwa ndi kumenyedwa, Petro anali atapanikizidwa kumakona ena monga m'modzi mwa otsatira ake, koma iye anakana.

*Ndipo pamene iye anatuluka kunka kuchipata, mkazi wina anamuona, nati kwa iwo a pomwepo, Uyonso anali ndi Yesu Mnazarayo. Ndipo anakananso ndi chilumbiro, kuti, **Sindidziwa munthuyo.** Mateyo 26:71-72*

Kuvomereza zenizeni za kupwetekeka ndi kuzunzika kwa Khristu kumaphatikizapo kudzipereka kwathunthu kuyenda ndi lye ndikulowa nawo m'chijanano cha zowawa zake posamalira ena. Mtumwi Paulo anazindikira mfundo imeneyi pamene anati:

*Komatu zenizeninso ndiyesa zonse zikhale chitayiko chifukwa cha mapambanidwe a chizindikiritso cha Khristu Yesu Ambuye wanga, chifukwa cha lye ndinatayikitsa zinthu zonse, ndipo ndiziyesa zapadzala, kuti ndikadzionjezere Khristu, ndi kupezedwa mwa lye, wosati wakukhala nacho chilungamo changa cha m'lamulo, koma chimene cha mwa chikhulupiriro cha Khristu, chilungamocho chochokera mwa Mulungu ndi chikhulupiriro; kuti ndimzindikire lye, ndi mphamvu ya kuuka kwake, **ndi chijanano cha zowawa zake, pofanizidwa ndi imfa yake....** Afilipi 3:8-10*

Kuti mukhale ndi moyo wodziyimira panokha pamavuto awa, muyenera kunamizira kuti kulibe ndipo ngati simungayerekeze kuti kulibe ndiye muyenera kuyeserera kungogona. Ngati mukufuna kukhala ndi "moyo wosangalala" ndi chisangalalo chochuluka, chikondwerero, ndi maphwando ndiye muyenera kuiwala za Mtanda. Ngati mukufuna kukhala ndi katundu wambiri ndikukhala wachuma, muyenera kugwira ntchito yoti muiwale Mtanda chifukwa Mtanda umayika zinthu zonsezi ndikuwona zopanda pake komanso zachabechabe.

Yesu anayesera kukonzekeretsa ophunzira ake omvetsa chisoni chifukwa cha zowawa zawo kudzera m'fanizo la anamwali khumi.

*Pomwepo Ufumu wa Kumwamba udzafanizidwa ndi anamwali khumi, amene anatenga nyali zao, natuluka kukakomana ndi mkwati. Ndipo asanu a iwo anali opusa, ndi asanu anali ochenjera. Pakuti opusawo, m'mene anatenga nyali zao, sanadzitengeranso mafuta; koma anzeruwo anatenga mafuta m'nsupa zao, pamodzi ndi nyali zao. **Ndipo pamene mkwati anachedwa, onsewo anaodzera, nagona tulo.** Mateyo 25:1-5*

Izi zitangochitika, Yesu ndi ophunzira ake adachita Paskha pa Lachisanu [Thursday] madzulo ndikupita kumunda wa Getsemane kukapemphera. Mkhaliidwe wozungulira Khristu unali wolemera kwambiri. Ophunzira adatha kuwona kuti lye akulemedwa kwambiri. Anatenga Petro, Yakobo ndi Yohane kupita naye kumalo kopanda anthu kuti akapemphere.

Ndipo anatenga Petro ndi ana awiri a Zebedeo pamodzi naye, nayamba kugwidwa ndi chisoni ndi kuthedwa nzeru. Pamenepo ananena kwa iwo, Moyo wanga uli wozingidwa ndi chisoni cha kufika nacho kuimfa; khalani pano muchezere pamodzi ndi Ine. Ndipo anamuka patsogolo pang'ono, nagwa nkhope yake pansi, napemphera, nati, Atate ngati nkutheka, chikho ichi chindipitirire Ine; koma si monga ndifuna Ine, koma Inu. Mateyo 26:37-39

Ngakhale ophunzira ake adatha kuwona kuti Yesu wavutika mtima kwambiri, iwo anayamba kusinza nagonabe tulo tofa nato! Patapita kanthawi akupemphera mopweteka Yesu anadza kwa ophunzira ake akugona kuti awadzutse:

Ndipo anadza kwa ophunzira, nawapeza iwo ali m'tulo, nanena kwa Petro, Nkuteru kodi? *Simukhoza kuchezerani ndi Ine mphindi imodzi? Chezerani ndi kupemphera, kuti mungalowe m'kuyesedwa: mzimutu uli wakufuna, koma thupi lili lolefuka. Mateyo 26:40-41*

Petro yemwe anali ndi chidaliro anali atawonetsa kale kuti anali wofunitsitsa kufera Yesu, koma pomwe Yesu anali kufa ndi chisoni chambiri, Peter adagona. Chifukwa chiyani angachite izi?

Kuti chilengedwe cha umunthu chikhalebe ndi moyo wodzikonda chiyenera kugona kukuzunzidwa kwa Khristu. Ngati tikhala ogalamuka kukuzunzika kwa Khristu ndikumumvera lye ndiye tidzayang'ana naye ndipo tidzasiya zokhumba zathu ndi zokhumba zinthu zadziko lapansi.

Tsiku lililonse timapemphedwa kulingalira za nsembe ya Yesu kuti atitulutse m'umunthu wathu wadyera. M'ntchito za Chipangano Chakale panali nsembe ya m'mawa ndi nsembe ya madzulo. Nsembe ya m'mawa imachitika cha m'maola asanu ndi anai [9am] ndipo nsembe ya madzulo nthawi ya ola lachitatu [3pm]. Nthawi izi zimatipatsa mwayi woganiza zowawa za Khristu ndi kupempherera chisomo ndi kulimba mtima kuti tisiye kumuzunza lye polankhula ndi kuchita zinthu zomwe zimamupyozza lye.

Tilankhulanso zambiri za nsembe posachedwa, koma choyamba tiwona kuti otsatira a Khristu adapitilizabe kubwera pamodzi kudzapemphera nthawi zina za tsikulo pomwe adayamba kuzindikira tanthauzo la Danieli kuti nsembe ndi zopereka zatha.

Koma Petro ndi Yohane analikukwera kunka ku Kachisi pa ora lakupembedza, ndilo lachisanu ndi chinai. Machitidwe 3:1

Nthawi yopempherera inali yozungulira nthawi ya nsembe ya madzulo, koma atumwi amangopita kukapemphera ndi kuganizira zowawa za Khristu ndikupempherera chisomo chongokhala mwa lye yekha.

Ngati ndinu wotsatira wa Yesu Khristu, ndikukupemphani kuti muime kawiri patsiku ndikupatula nthawi yoganizira za kuzunzika kwakukulu komwe Atate ndi Mpulumutsi wathu akukumana nako chifukwa cha zowawa za ana awo padziko lonse lapansi. Yesu akutifunsa lero kuti "mutha kuyang'anira ndi Ine ola limodzi?"

NSEMBE NDI ZOPEREKA SIMUNAZIKHUMBE

Chimodzi mwa zifukwa zazikulu zakuti kupwetekedwa mtima kwenikweni kwa Mtanda kukusowa ndi chifukwa chokhazikitsa nsembe m'Chipangano Chakale.

*Mulankhule ndi msokhano wonse wa Israele ndi kuti, Tsiku lakhumi la mwezi uno **adzatengere munthu yense mwanawankhosa**, monga mwa mabanja a atate ao, mwanawankhosa pabanja. Banja likaperewera mwanawankhosa, munthu ndi mnzake ali pafupi pa nyumba yake atenge monga mwa kufikira kwa anthu ao; muziwerengera mwanawankhosa monga mwa kudya kwao. Mwanawankhosa wanu azikhala wangwiro, wamwanuna, wa chaka chimodzi; muzimtenga ku nkhosa kapeza ku mbuzi. Ndipo mukhale naye chisungire kufikira tsiku lakhumi ndi chinai la mwezi womwe; **ndipo bungwe lonse la anthu a Israele lizimupha madzulo**. Ndipo azitengako mwazi, naupake pa mphuthu za mbali ndi ya pamwamba m'nyumba zimene adyeramo. Eksodo 12:3-7*

*Undiumbire guwa la nsembe ladothi, **nundiphere pomwepo nsembe zako zopseza, ndi nsembe zako zamtendere**, nkhosa zako ndi ng'ombe zako; paliponse ndikumbukiritsa anthu dzina langa ndidzakudzera **ndi kukudalitsa**. Eksodo 20:24*

Lingaliro lomwe malembowa akupereka ndikuti Mulungu amafuna kuti anthu azipha nyama popereka nsembe kwa Iye ndikuti akachita izi adzawadalitsa. Pamene Yohane M'batizi apereka Mesiya ku dziko lapansi amuwonetsa Iye ngati Mwanawankhosa wa Mulungu.

*M'mawa mwake anaona Yesu alinkudza kwa iye, nanena, **Onani Mwanawankhosa wa Mulungu** amene achotsa tchimo lake la dziko lapansi! Yohane 1:29*

Ngati Yesu ndi Mwanawankhosa wa Mulungu amene anaperekedwa nsembe, ndiye kuti anthu ambiri amati Mulungu amafuna kuti Mwana wake aphedwe polipilira machimo athu. Mkati mwa lingaliro ili, anthu sakupha Mwana wa Mulungu koma akuchita zomwe Mulungu akufuna.

Koma kunakomera Yehova kumtundudza; anammwetsa zowawa; moyo wake ukapereka nsembe yopalamula, lye adzaona mbeu yake, adzataniphitsa masiku ake; ndipo chomkondweretsa Yehova chidzakula m'manja mwake. Yesaya 53:10

Ngati kukadakhala kwabwino kwa Ambuye kuphwanya Mwana Wake pa mtanda, ndiye kuti ambiri amamva kuti Mulungu amafuna nsembeyi kuti akwaniritse mkwiyo wake ku machimo athu. Kulingalira ndikuti chilungamo cha Mulungu chimayenera kukwaniritsidwa. Pofuna kuwonetsa kuti machimo athu ndi oyipa bwanji, Yesu adayenera kutenga malo athu m'imfa kuti akwaniritse chilungamo cha Atate. Nyimbo yotchuka kwambiri yachikhristu imafotokoza izi motere:

Mwa Khristu yekha, amene anabvala thupi
Chidzalo cha Mulungu mwa mwana wopanda thandizo
Mphatso iyi ya chikondi ndi chilungamo
Amanyozedwa ndi iwo omwe lye anawapulumutsa
Mpaka pamtanda pomwe Yesu adamwalira
Mkwiyo wa Mulungu unakwaniritsidwa
Pakuti tchimo lililonse pa lye linayikidwa
Pano m'imfa ya Khristu ndimakhala, ndimakhala⁴

Lingaliro ili la Mtanda limakhotetsa zinthu kwathunthu. Ikuwonetsa Mulungu ngati amene amafuna imfa ndipo izi zimabisa kwa ife chowonadi chokhudza zikhaliidwe zathu monga tidakambirana m'mutu wachiwiri. Ngati Mulungu amafuna imfa ya Mwana Wake chifukwa cha machimo athu, ndiye kuti chidani chathu mwachilengedwe sichimadziwika. Poyamba, titha kuganiza kuti anali Ayuda ndi Aroma okha omwe adamupha. Chachiwiri, zitha kunenedwa kuti anali

⁴ In Christ Alone. By Natalie Grant 2008

kungochita zomwe Mulungu amafuna kuti nsembeyo ikwaniritsidwe. Ndi mzere wamaganizowa womwe umatulutsa malingaliro ngati awa.

*Malinga ndi akatswiri omwe adabwezeretsa, kutanthauzira ndikutsimikizira zolembedwazo, uthenga womwe amati ndi wotayika wa Yudasi umati **Yesu adapempha mnzake wapamtima Yudasi Isikarioti kuti amuperekeze kwa Aroma chifukwa amafuna kuthawa ndende ya thupi lake lapadziko lapansi.** Masamba 26 - mapepala 13 a gumbwa olembedwa pamwamba ndi kumbuyo konse - amawonetsa Yudasi ngati ngwazi ya Chikhristu, osati woipa.*

Kukhalapo kwa chikalatacho kudawululidwa dzulo ku Washington pamsonkhano wa atolankhani wochitidwa ndi National Geographic Society, womwe udali gawo la zoyesayesa zapadziko lonse lapansi kuti asunge kope yokhayo yodziwika yomwe idatsala. Idawonongeka kwambiri paulendo wachilendo kuchokera m'bokosi lamiyala m'manda a ku Ejipto kupita kubokosi lotetezeka ku Hicksville, N.Y.

***"Uthenga wabwino wa Yudasi umasandutsa kupereka kwa Yudasi kukhala kumvera,"** atero a Craig Evans, pulofesa wamaphunziro a Chipangano Chatsopano ku Acadia Divinity College ku Wolfville, N.S., yemwe adathandizira kutanthauzira chikalatacho⁵.*

Kwa ife omwe timakhulupirira kuti Baibulo ndi Mau a Mulungu, lingaliro loterolo ndilo la bodza. Komabe mafunso amakhalabe. Kodi Mulungu amafuna nsembezi? Kodi chilungamo Chake chimafuna izi?

Nsembe ndi chopereka simukondwera nazo; mwanditsegula makutu. *Nsembe yopsereza ndi yamachimo simunapempha. Masalimo 40:6*

Baibulo limanena momveka bwino kuti Mulungu sanafune nsembe. Limanenanso poyera kuti lye sanafune nsembe zopsereza ndi nsembe zamachimo. Kuphatikiza apo timawerenga kuti:

Pakuti sindinanena kwa makolo anu, tsiku lija ndinawatulutsa m'dziko la Ejipto, ngakhale kuwauza nsembe zopsereza kapena zophera; koma chinthu ichi ndiwauza, kuti, Mverani mau anga, ndipo ndidzakhala Mulungu wanu, ndipo inu mudzakhala anthu anga;

⁵ Anne McIlroy, Was Judas a True Christian Hero? The Globe and Mail April 7, 2006

*nimuyende m'njira yonse imene ndakuuzani inu, kuti chikukomereni.
Yeremiya 7:22-23*

Kodi Mulungu anganene bwanji kuti sanalamule ana a Israele kuti apereke nsembe zopserereza ndi zopereka pamene zikuwoneka kuti adawalamula kuti azichita Paskha ndikukhazikitsa nsembe? Kodi Baibulo likudzitsutsa lokha apa?

*Mawa, monga dzuwa lino, ndidzakutumizira munthu wochokera ku dziko la Benjamini, udzamdzoza iye akhale mtsogoleri wa anthu anga Israele, kuti akawapulumentse anthu anga m'manja a Afilisti; pakuti Ine ndinapenya pa anthu anga, popeza kulira kwao kunandifika Ine.
Ndipo pamene Samuele anaona Saulo, Yehova anati kwa iye, Ona munthu amene ndinakuuza za iye! Ameneyu adzaweruzwa anthu anga. 1 Samuele 9:16-17*

Munkhaniyi, Mulungu akulamula mneneri wake Samuele kuti adzoze munthu kuti akhale mfumu ya anthu a Israele. Pakadali pano zikuwoneka kuti Mulungu ndiye akulamula zinthu izi. Nkhani yonse ndiyakuti Israele amafuna mfumu ndipo Mulungu adawapatsa zomwe adapempha.

Koma chimenechi sichinakondweretsa Samuele. Pamene iwo anati, Tipatseni mfumu kuti itiwuruze. Ndipo Samuele anapemphera kwa Yehova. Ndipo Yehova ananena ndi Samuele, Umvere mau onse anthuwo alikulakhula nawe; popeza sindiwe anakukana, koma ndine anandikana, kuti ndisakhale mfumu yao. Monga ntchito zao zonse anazichita kuyambira tsiku lija ndinawatulutsa ku Ejipito, kufikira lero lino kuti anandisiya Ine, natumikira milungu ina, momwemo alikutero ndi iwenso. 1 Samuele 8:6-8

Baibulo limatsimikizira kuti Mulungu sanafune kupatsa Israele mfumu koma anawalola kukhala nayo.

*Israele, chikuononga ndi ichi, chakuti utsutsana ndi Ine, chithandizo chako. Ili kuti mfumu yako tsopano, kuti ikupulumutse m'midzi yako yonse? Ndi oweruzwa ako amene unanena za iwo, Ndipatseni mfumu ndi akalonga? **Ndinakupatsa mfumu mu mkwiyo wanga;** ndinamchotsa m'ukali wanga. Hoseya 13:9-11*

Zikutanthauza chiyani kuti Mulungu adapatsa Israele mfumu m'mkwiyo wake? Mkwiyo wa Mulungu ndikulola munthu kukhala ndi zinthu zolakwika zomwe munthu amafuna⁶. Baibulo limasonyeza m'malo angapo Mulungu akulamula zinthu kwa munthu zomwe munthu amafuna. Taganizirani chitsanzo china.

Ndipo Yehova ananena ndi Mose, nati, Udzitumizire amuna, kuti azonde dziko la Kanani, limene ndilikupatsa ana a Israele; utumize munthu mmodzi wa fuko lililonse la makolo ao, yense kalonga pakati pa anzake. Numeri 13:1-2

Kuwerenga izi msanga zikuwoneka kuti Mulungu amafuna kuti Aisraele akazonde dziko la Kanani. Koma tikamawerenga mozama timawona china chosiyana.

Ndipo munayandikiza kwa Ine inu nonse, ndi kuti, Titumize amuna atitsogolere, kuti akatizondere dziko *ndi kutibwezera mau akunena za njira ya kukwera nayo ife pomka komweko, ndi za midzi yoti tidzafikako. Deutoronomo 1:22*

Ndi Israele yemwe adafuna kuzonda dziko, choncho Mulungu adawalamulira kuti achite zomwe akufuna. Kodi nchifukwa ninji Mulungu amachita izi?

Ndipo lamulo linalowa moonjezera, kuti kulakwa kukachuluke; koma pamene uchimo unachuluka, pomwepo chisomo chinachuluka koposa. Aroma 5:20

Munthu akakhala ndi uchimo m'mtima mwake ntchito yoyamba ya Mulungu ndiyo kumusonyeza munthuyo tchimo lake. Mtima wa munthu umatha kudziyenga wokha. Siuziwona uchimo wake womwe. Tikakhala kunja kwa zikhumbo za Mulungu, adzalamulira zinthu zomwe timafuna kuti zikule ndikuti titha kuyamba kuona chifukwa chake zili uchimwa. Koma sachita zinthu izi popanda mwayi woti munthuyo adziwe kuti izi ndizolakwika. Malamulowa amatanthauziridwa ndi anthu kutanthauza kuti Mulungu amawakhumba chifukwa anthu achititsidwa khungu ku uchimo wawo. Amasankhanso kukhulupirira izi chifukwa zimapangitsa Mulungu kuoneka ngati iwo ndipo izi zimawalungamitsa ku uchimo wawo.

⁶ Kutu muphunzire zambiri pa izi onani mutu 13 wa buku la Machitidwe a Mulungu Wathu Wofatsa likupezeka pa tatewachikoni.com

Tidapeza m'mutu wachiwiri kuti mbeu za imfa zinali m'mtima wa Adamu. Adaneneza Mwana wa Mulungu kuti adapangitsa zinthu zomwe amakhulupirira kuti iye ayenera kuphedwa ndipo amawopa kuti Mulungu amupha. Pofuna kuthawa imfa, adadzudzula mkazi wake. Iye anali wokonzeka kuti iye afe m'malo mwake. Adamu adaganiza kuti chilungamo cha Mulungu chimafuna imfa. Anaganiziranso kuti mlandu ukhoza kusinthidwa ndikuti wina akhoza kulipira ngongole yomwe amakhulupirira kuti Mulungu amafuna. Kuti Adamu awone zomwe zinali m'mtima mwake, Mulungu adalamula dongosolo la nsembe. Njira zoperekera nsembe ndizowonetsera zomwe munthu akuganiza, osati zomwe Mulungu ali kuganiza. Dongosolo la zinsembe ndi galasi la m'malingaliro amunthu. Mwakutero mutha kugwirizanitsa malemba a m'Baibulo onena za zoperekazo.

Ndipo Samuele anati, Kodi Yehova akondwera ndi nsembe zopsera ndi nsembe zophera, monga kumvera mau a Yehova? Taonani, kumvera ndiko kokoma koposa nsembe, kutchera khutu koposa mafuta a nkhosa zamphongo. 1 Samuele 15:22

Mulungu amangofuna kuti tizimukhulupirira ndi kumumvera pakudalira chisomo chake. Sanafune kupereka anthu nsembe, koma amayenera kulamula zomwe zinali m'mtima wa munthu kuti amusonyeze uchimo wake. Koma ndi chifukwa chiyani Mulungu adapatsa Mose malangizo onse atsatanetsatane okhudza nsembe?

*Ndipo ndidzakuyesani ufumu wanga wa ansembe, ndi mtundu wopatulika, Awa ndi mau amene ukalankhule ndi ana a Israele. Ndipo Mose anadza, naitana akulu a anthu, nawaikira pamaso pao mau awa onse amene Yehova adamuuzza. **Ndipo anthu onse anavomera pamodzi, nati, Zonse adazilankhula Yehova tidzazichita.** Ndipo Mose anabwera nao mau a anthu kwa Yehova. Eksodo 19:6-8*

Ambuye atabwera ku Israele amafuna kuti onse akhale ansembe ndikudalira chisomo chake kuti chiwapatse malonjezo onse a chipangano. Koma Israele adauza Mulungu kuti chilichonse chomwe lye adalonjeza kuwapatsa iwo adamulonjeza kuti iwo adzachichita m'malo mwake. Pouza Mulungu kuti adzachita zomwe Mulungu adawalonjeza, anali kupandukira Mulungu.

Pakuti sindinanena kwa makolo anu, tsiku lija ndinawatulutsa m'dziko la Ejipto, ngakhale kuwauza nsembe zopsereza kapena zophera; koma chinthu ichi ndinawauza, kuti, Mverani mau anga, ndipo ndidzakhala Mulungu wanu, ndipo inu mudzakhala anthu anga; nimuyende m'njira yonse imene ndakuuzani inu, kuti chikukomereni. Koma sanamvere, sanatchere khutu, koma anayenda m'upo ndi m'kuuma kwa mtima wao woipa, nabwerera chambuyo osayenda m'tsogolo. Chiyambire tsiku limene makolo anu anatuluka m'dziko la Ejipto kufikira lero lino, ndatumiza kwa inu atumiki anga onse, aneneri, tsiku ndi tsiku, kuuza mamawa ndi kuwatumiza iwo; koma sanandimvere lne sanatchera khutu lao, koma anaumitsa khosi lao; anaipa koposa makolo ao. Yeremiya 7:22-26

Mau a Mulungu amatiuza kuti kuyambira tsiku lomwe anatuluka m'Ejipto anapandukira zomwe Mulungu anafuna kwa iwo. Usiku womwe adadya mwana wankhosa wa Paskha, adaulula kukana kwawo Khristu chifukwa anali kumukana lye. Zochitika zomwe zidachitika pafupifupi zaka chikwi chimodzi mazana asanu [1500] pambuyo pake pakukana Khristu zidangobwereza zomwe Israele adachita usiku wa Pasika uja. Iwo adayenda m'uphungu wa mitima yawo yoyipa. Mulungu anali kuwawonetsa zomwe iwo anali kuchita m'malangizo operekedwa okhudza mwana wankhosa wa Pasaka. Zinali vumbulutso la kuchimwa kwawo. M'malo mwake, kuphedwa kwa mwanawankhosa wa Paskha kunali vumbulutso la kukana kwawo mwayi wachisomo wa Mulungu kuyambira nthawi yoyamba yomwe Mose adadza kwa iwo ku Ejipto.

Chifukwa chake nena kwa ana a Israele lne ndine Yehova, ndipo ndidzakutulutsani pansi pa akatundu a Aejipito ndipo ndidzakulanditsani ku ukapolo wanu; ndipo ndidzakuombolani ndi dzanja lotambasuka, ndi maweruzo akulu; ndipo ndidzalandira inu mukhale anthu anga, ndipo ndidzakhala lne Mulungu wanu; ndipo mudzadziwa kuti lne ndine Yehova Mulungu wanu, wakutulutsa inu pansi pa akatundu a Aejipito. Ndipo ndidzakulowetsani m'dziko limene ndinakweza dzanja langa kunena za ilo, kuti ndilipereke kwa Abrahamu, kwa Isaki ndi kwa Yakobo; ndipo ndidzakupatsani ilo likhale lanulanu; lne ndine Yehova. Ndipo Mose ananena chomwecho ndi ana a Israele; koma sanamvere Mose chifukwa cha kuwawa mtima, ndi ukapolo wolemera. Eksodo 6:6-9

Aisraele adadzudzula Mulungu chifukwa cha kuponderezedwa ndi Aejipto m'malo molapa kupembedza mafano ndi mpatuko wawo. Chifukwa chiyani angakane kuperekedwa mwachikondi ndi mwachifundo chotere Dziko Lolonjezedwa pokhapokha m'mitima yawo mutakhala mkwiyo ndi kudzudzula Mulungu pazovuta zawo? Izi ndi mbeu za mwana wankhosa wa Pasaka. Akadapha Mwana wa Mulungu akadabwera kwa iwo monga momwe zidachitikira zaka chikwi chimodzi mazana asanu [1500] pambuyo pake.

Ngakhale zonsezi, Mulungu anali wokhoza kuwaphunzitsa kuti adzawateteza pakukhulupirira kwawo mwazi wa mwana wankhosa wophedwa owazidwa pachitseko. Ambuye anawaphunzitsa za chifundo Chake kudzera m'malingaliro awo abodza onena za chitetezero. Anayamba kuwaphunzitsa za chifundo ndi chisomo chake.

Mkati mwa milungu ingapo pomwe lamulo limaperekedwa pa Sinai adaswa lonjezo lawo lomvera mwa kuvina mozungulira mwana wa ng'ombe wagolide. Pokwiya, Mose adaswa magome awiri omwe Mulungu adadulira komanso pomwe padalembedwapo lamulo la Malamulo Khumi.

Ndipo Yehova anati kwa Mose, **Dzisemere magome awiri amiyala onga oyamba aja; ndipo ndidzalemba** pa magomewo mau omwewo, amene unawaswa. Eksodo 34:1

Malamulo achiwiri adapangidwa ndi manja a munthu ndipo Mulungu adalemba pa iwo. Zimayimira kuphatikiza ntchito ya Mulungu ndi ntchito ya munthu. Anthu anali atakana mwayi wachisomo wa Mulungu wowapatsa chilichonse mwaulere. Amafuna kuchita izi posonyeza kupembedza kwawo ndi ubwino wawo. Chifukwa chake Mulungu adawalamulira zomwe zidali m'mitima mwawo kuti uchimo uchuluke. Mitima yawo inali yodzala ndi nsembe ndi zopereka. Kodi izi sizomwe adachita pozungulira mwana wa ng'ombe wagolide? Kotero Mulungu anawapatsa malamulo kuti awawonetse kukula kwa malingaliro awo athupi.

Momwemonso ndiwapatsa malemba amene sanali abwino, ndi maweruzo osakhala nao ndi moyo. Ezekeili 20:25

Zingatheke bwanji kuti Mulungu amapereka zinthu kwa anthu ake zomwe sangathe kukhalamo ndi moyo? Amawapatsa zinthu zomwe akufuna. Kodi malingaliro a umunthu angafike pati kuti ayese kukondweretsa Mulungu ndi nsembe?

Malamulo achiwiri adapangidwa ndi manja a munthu ndipo Mulungu adalemba pa iwo. Zimayimira kuphatikiza ntchito ya Mulungu ndi ntchito ya munthu.

*Pamenepo mfumu ndi anthu onse anapereka nsembe pamaso pa Yehova. **Ndipo mfumu Solomoni anapereka nsembe ya ng'ombe zikwi makumi awiri mphambu ziwiri, ndi nkhusa zikwi makumi awiri.** Momwemo mfumu ndi anthu onse anapereka nyumba ya Yehova. 2 Mbiri 7:4-5*

Kodi ndi kuti Mulungu amafuna zinthu zonsezi? Baibulo limanena kuti Mulungu sanakonde nsembe ndi zopereka. Pachiyambi lye adalamula Adamu kosaposa kamodzi pachaka kuti apereke mwanawankhosa kuti amusonyeze zomwe zinali m'mtima mwake.

***Ndipo panali atapita masiku,** Kaini anatenga zipatso za nthaka, nsembe ya kwa Yehova. Ndiponso Abele anatenga iyenso mwana woyamba wa nkhusa zake ndi mafuta omwe. Yehova ndipo anayang'anira Abele ndi nsembe yake. Genesis 4:3-4*

Kumasulira pamwambapa akuti ikakwana nthawi yokolola kuti abwere kudzapereka nsembe zawo.

***Ndipo panali atapita masiku,** Kaini anatenga zipatso za nthaka, napereka kwa Yehova; Genesis 4: 3 (YLT)*

Kuwerenga kwenikweni ndi "kumapeto kwa masiku" kapena "kumapeto kwa chaka" ndipo ndi pamene zokolola zidachitika. Tawonani ndemanga ya John Wesley pa ndimeyi:

Pakadutsa nthawi - Pakutha masiku, mwina kumapeto kwa chaka pomwe amachita phwando lawo - kusonkhanitsa, kapena kumapeto kwa masiku a sabata, tsiku lachisanu ndi chiwiri; nthawi ina Kaini ndi Abele adabweretsa kwa Adamu, monga wansembe wabanja, aliyense wa iwo nsembe kwa Yehova; pazomwe tili ndi chifukwa choganizira kuti panali nthawi yosankhidwa ya umulungu kwa Adamu, monga chizindikiro chokomera Mulungu ngakhale anali ampatuko. Ndemanga ya John Wesley yokhudza. Genesis 4: 3

Mau achi Heberi omwewo amamasuliridwa m'malo ena ngati kutha kwa chaka.

*Chifukwa chake uzikasunga lemba ili pa nyengo yake **chaka ndi chaka**. Eksodo 13:10*

*Ndiponso amake akamsokera mwinjiro waung'ono, **nabwera nao kwa iye chaka ndi chaka**, pakudza pamodzi ndi mwamuna wake kudzapereka nsembe ya pachaka. 1 Samuele 2:19*

Kodi zingatheke bwanji kuti nyama imodzi pachaka pa banja iliyonse ikhale ana ankhosa 120,000 ndi ng'ombe 22,000 zoperekedwa ndi mfumu imodzi? Amuna anali okonzeka kupereka ana awo omwe kuti akondweretse mulungu amene amamuyerekeza. Kodi Lembha likuti chiani?

Kodi Yehova adzakondwera nazo nkhosa zamphongo zikwi, kapena mitsinje ya mafuta zikwi khumi? Kodi ndipereke mwana wanga woyamba chifukwa chakulakwa kwanga, chipatso cha thupi langa chifukwa cha kuchimwa kwa moyo wanga? Iye anakuuza, munthuwe, chomwe chili chokoma; ndipo Yehova afunaji nawe koma kuti uchite cholungama, ndi kukonda chifundo ndi kuyenda modzichepetsa ndi Mulungu wako. Mika 6:7-8

Mulungu amafuna kuti anthu amukhulupirire ndi kulandira chisomo chake kuti amvere. Sanafune nsembe kuti zimusangalatse. Nkhani yomwe imabwera m'maganizo poyankha izi ndi iyi:

Ndipo monga mwa chilamulo zitsala zinthu pang'ono zosayeretsedwa ndi mwazi, ndipo wopanda kukhetsa mwazi palibe kukhululukidwa kwa machismo. Ahebri 9:22

Chifukwa chiyani lamulo limaphunzitsa kuti popanda kukhetsa mwazi palibe kutsukidwa machimo, chikhululukiro, kapena ufulu? Chifukwa chilamulo ndi galasi lowonetsera zomwe zili m'mtima wa munthu.

Chifukwa kuti pamaso pake palibe munthu adzayesedwa wolungama ndi ntchito za lamulo; pakuti uchimo udziwika ndi lamulo. Aroma 3:20

Si mwa ntchito zopereka nsembe zalamulo zomwe zimalungamitsa, koma ndi kudzera pakuwona kuti kupereka nsembe ndi komwe kuli mthupi lathu ndikulapa tchimo ili. Lamulo limabweretsa mbeu poyera kuti zivomerezedwe. Sindiye Mulungu amene amafuna kuti "popanda kukhetsa mwazi" sipangakhale chikhululukiro, koma ndi munthu amene amakhulupirira izi ndipo sangakhulupirire kuti Mulungu amukhululukira pokhapokha atapereka nsembe. Kwa iwo omwe ali ndi makutu akumva amvetse.

Chifukwa chake lamulo lokhudza nsembe limatipatsa chidziwitso cha mtima wochimwa wa munthu. Timakumbukira zomwe Lemba limanena:

Pakuti sindinanena kwa makolo anu, tsiku lija ndinawatulutsa m'dziko la Ejipto, ngakhale kuwauza nsembe zopsereza kapena zophera. Yeremiya 7:22

Njira yokhayo yogwirizanitsira mau awa ndi zonse zolembedwa m'Torah⁷ ndikumvetsetsa kuti Torah ndi galasi m'malingaliro okondweretsa a munthu ndikumuwonetsa tchimo ili mwa iyemwini.

Ngakhale munthu anali wofunitsitsa kupereka nsembe ndi kupha china kuti asangalatse Mulungu, kudzera m'choipa ichi Mulungu adatha kuphunzitsa munthu za kufunitsitsa kwake kuti awakhululukire ndi kuwalozera kwa Mesiya amene adzafike yemwe angawonetsere khalidwe la Mwanawankhosa. Kuwululidwa kwa khalidweli kungabwezeretse mitima ya anthu kubwerera kwa Mulungu. Pakuti ndi chikhalidwe cha Mulungu chowululidwa mwa Khristu chomwe chimatembuzira mitima ya anthu kwa Mulungu ndikuwapanga kukhala amodzi. Ichi ndichifukwa chake usiku woti afe Yesu anati:

Koma moyo wosatha ndi uwu, kuti akadziwe Inu Mulungu woona yekha, ndi Yesu Khristu amene munamutumama. Ine ndalemekiza Inu pa

⁷ Torah imanena za mabuku asanu oyamba a m'Baibulo. Genesis, Eksodo, Levitiko, Numeri, ndi Deuteronomo.

dziko lapansi, m'mene nditsiriza ntchito imene munandipatsa ndichite. Yohane 17:3-4

Ngati Khristu anamaliza ntchito yomwe Atate ake anamupatsa kuti ayichite usiku woti mawa lake asanamwalire ndiye kuti Mulungu sanafune kuti Mwana wake amwalire, anafuna kutiwonetsera khalidwe lake la chifundo. Munthu amafuna kuti Khristu afe chifukwa kwa ife m'chilengedwe chatu sipangakhale chikhululukiro popanda chilango. Kuti ife tivomereze chikhululukiro cha Mulungu mtundu wa anthu udayenera kuwona Yesu akumwalira. Chifukwa chake Yesu atatsala pang'ono kumwalira analira, "Kwatha." (Yohane 19:30).

Zidatha chiyani? Adachita zomwe anthu amafuna kuwona kuti akhululukidwe. Ichi ndi chifukwa chake Mulungu adalamula kupereka nsembe, chifukwa anthu amafunika kuwona ndi kukhulupirira kuti wina adzafa m'malo mwawo.

Kuzindikira kufunikira kwenikweni kwa funsoli ndikupereka Mtanda wa Khristu m'njira yosiyana, kuwala koyera, kwamtengo wapatali komanso komasula. Kodi mungalole kulowa m'kuunika uku?

TILI NDI LAMULO

Pa kukumana kamodzi ndi atsogoleri a Israele, Yesu anati:

Inu muli ochokera mwa atate wanu mdierekezi, ndipo zolakalaka zake za atate wanu mufuna kuchita. Iyeyu anali wambanda kuyambira pachiyambi, ndipo sanaime m'choonadi, pakuti mwa iye mulibe choonadi. Pamene alankhula bodza, alankhula za mwini wake; pakuti ali wabodza, ndi atate wake wa bodza. Yohane 8:44

Pamene atsogoleri a Israele amalankhula ndi Yesu, amalankhula mau a Satana chifukwa Yesu anawauza kuti Satana ndiye atate wawo ndipo adzachita zokhumba za atate wawo Satana. Mau awa a atsogoleri achiYuda akuwonetsa malingaliro a Satana komanso kumvetsetsa kwa umunthu kwa chilungamo.

Ayuda pamene anamyankha Iye, Tili nacho chilamulo ife, ndipo monga mwa chilamulocho ayenera kufa, chifukwa anadziyesera Mwana wa Mulungu. Yohane 19:7

Koma wina mmodzi wa mwa iwo, Kayafa, wokhala mkulu wa ansembe chaka chomwecho anati kwa iwo, Simudziwa kanthu konse inu, kapena simuganiza kuti **nkokoma kwa inu kuti munthu mmodzi afere anthu, ndi kuti mtundu wonse usaonongeke.** Yohane 11:49-50

Atsogoleri a Israele adaweruzwa Yesu m'malingaliro awo. Malinga ndi kuwerenga kwawo kwa lamuloli, Yesu amayenera kuphedwa. Nikodemo adafunsa atsogoleri anzake pa nkhanayi.

Kodi chilamulo chathu chiweruzwa munthu, osayamba kumva iye, ndi kuzindikira chimene achita? Yohane 7:51

Akadamupha kale Yesu kupanda ulamuliro wachi Roma wa dziko lawo.

Ndipo Pilato anati kwa iwo, Mumtenge lye inu, ndi kumweruzwa lye monga mwa chilamulo chanu. Ayuda anati kwa iye, Tilibe ulamuliro wakupha munthu aliyense. Yohane 18:31

Njira yomwe atsogoleri amatanthauzira chilamulo cha Mose inali kupereka chilango cha imfa kwa iwo amene aphwanyana lamuloli. Malamulo ambiri adakopa chiwopsezo cha kuponyedwa miyala. Pomwe Yesu adamasulira lamulo la Mose, adagwiritsa ntchito lamuloli mosiyana.

*Koma alembi ndi Afarisi anabwera naye kwa lye mkazi wogwidwa m'chigololo, ndipo pamene anamuika iye pakati, ananena kwa lye, Mphunzitsi, mkazi uyu wagwidwa alimkuchita chigololo. **Koma m'chilamulo Mose anatilamula, tiwaponye miyala otere.** Chifukwa chake Inu munena chiyani za iye? Koma ichi ananena kuti amuyese lye, kuti akhale nacho chomneneza lye. Koma Yesu, m'mene adawerama pansi analemba pansi ndi chala chake. Koma pamene anakhalakhala alikumfunsabe lye, anaweramuka, nati kwa iwo, **Amene mwa inu ali wopanda tchimo ayambe kumponya mwala.** Ndipo m'mene adaweramanso analemba ndi chala chake pansi. Koma iwo, m'mene anatulukamo amodziamodzi, kuyambira akulu, kufikira otsiriza; ndipo Yesu anatsala yekha, ndi mkazi, alikuima pakati. Koma Yesu pamene adaweramuka, anati kwa iye, **Mkazi iwe, ali kuti ajawa? Palibe munthu anakutsutsa kodi?** Koma iye anati, **Palibe, Ambuye.** Ndipo Yesu anati, **Inenso sindikutsutsa iwe;** pita; kuyambira tsopano usachimwenso. Yohane 8:3-11*

Afarisi adamugwira mkaziyu (ndi mwamuna) m'chigololo. Malinga ndi kumvetsetsa kwawo kwa lamuloli, amayenera kuponyedwa miyala mpaka kufa. Yesu adalemba m'mchanga mwanjira yoti abweretse kukhudzika. Powauza kuti ayenera kukhala opanda tchimo kuti akhale ndi ufulu woponya miyala,

adatsutsidwa ndi tchimo lawo. M'malo mopempha chikhululukiro, adadzitsutsa nachoka pamaso pake mozemba. Anakhululukira mkaziyo machimo ake ndikumuitanira kuti asachimwenso. Izi zidamupatsa mayiyu mpumulo komanso kuthokoza kwa Mpulumutsi wake. Khristu adagwiritsa ntchito lamuloli kupulumutsa, pomwe Afarisi adaligwiritsa ntchito ya kupha.

Izi zikuwulula kusiyana pakati pa chilungamo cha Mulungu ndi chilungamo cha Satana. Anthu ambiri amakhulupirira kuti chilungamo cha Mulungu chimafuna imfa. Amakhulupirira kuti chifundo ndi chilungamo zimatsutsana china ndi chinzake ndipo pamene chifundo cha Mulungu chikatha kukhala ngati kuti dzanja lalitali la chilamulo Chake limaphwanya amene ali olakwa.

Tiyeni tiganizire Malemba.

[1] Chilungamo ndi chiweruzo ndiwo maziko a mpando wachifumu wanu;

[2] chifundo ndi choonadi zitsogolera pankhope panu. Masalimo 89:14

Zindikirani koloni [;] pambuyo pa mau akuti mpando wachifumu. Koloni m'Chingerezi chimasiyanitsa zigawo ziwiri zodziyimira pa zokha pomwe gawo lachiwiri limafotokozera loyamba. Izi zikutanthauza kuti kufotokoza kwa chilungamo cha Mulungu ndikuwonetsa chifundo. Chilungamo ndiko kuchita chinthu choyenera ndipo choyenera kuti Mulungu achite ndikuwonetsa chifundo mothandizidwa ndi chowonadi. Funso ndiloti kodi chifundo cha Mulungu chimatenga nthawi yayitali bwanji?

*Pakuti Yehova ndiye wabwino; **chifundo chake chimanka muyaya;** ndi chikhulupiriko chake ku mibadwomibadwo. Masalimo 100:5*

*Yamikani Yehova pakuti ndiye wabwino; **pakuti chifundo chake nchosatha.** Yamikani Mulungu wa milungu; **pakuti chifundo chake nchosatha.** Yamikani Ambuye wa ambuye; **pakuti chifundo chake nchosatha.** Amene yekha achita zodabwitsa zazikulu; **pakuti chifundo chake nchosatha.** Amene analenga zakumwamba mwanzeru; **pakuti chifundo chake nchosatha,** Masalimo 136:1-5*

Malingana ndi lingaliro la Mulungu, chifundo chake sichitha, koma kwa iwo amene amukana lye palibe mulungu wina amene ndi wachifundo, choncho amayembekezera kulangidwa chifukwa cha machimo awo ndipo Mulungu

amalola zosankha zawo zolakwika kuwapeza, potero amalola chilungamo chawo kukwaniritsidwa.

Anadziwika Yehova, anachita kuweruza: Woipayo anakodwa ndi ntchito ya manja ake. Masalmo 9:16

Kodi chiweruzo cha Mulungu kwa oipa ndi chiani? Amawalola kuti agwere m'zotsatira za zosankha zawo. Samaletsa izi. Izi ndizoyenera kuchita sichoncho? Ngati apempha chifundo, ndiye kuti Iye angawonjezere chifundo kuti awathandize kuthana ndi zotsatilazi, koma ngati sakuyembekezera chifundo ndiponso osapempha ndiye kuti sangalandire ngakhale chitaperekedwa. Mwa chisoni anthu ambiri amaganiza kuti Mulungu ali ngati ife. Iwo amaganiza kuti chilungamo cha Mulungu ndi chimodzimidzi ndi chathu.

Izi unazichita iwe, ndipo ndinakhala chete Ine; unayesa kuti ndifanana nawe, ndidzakudzuzula, ndi kuchilongosola pamaso pako. Masalmo 50:21

Ngati chilungamo cha Mulungu chimafuna imfa, ndiye kuti Mulungu ndiye woyambitsa imfa. Ngati Mulungu adakhalapo ndi cholinga chotenga moyo wa chimodzi mwa zolengedwa zake chifukwa chophwanyanya lamulo lake ndiye kuti mfundo ya imfa imakhala mwa Mulungu. Koma tikayang'ana pa Yesu vumbulutso la Atate timangowona moyo. Sitikuwona imfa.

*Yesu anati kwa iye, **Ine ndine kuuka ndi moyo.** Wokhulupirira Ine, angakhale amwalira, adzakhala ndi moyo. Yohane 11:25*

*Chimene chinaliko kuyambira pachiyambi, chimene tidachimva, chimene tidachiona m'maso mwathu, chimene tidachipenyenera, ndipo manja athu adachigwira cha Mau a moyo, **ndipo moyowo unaonekera, ndipo tidaona, ndipo tichita umboni, ndipo tikulalikirani moyo wosathawo, umene unali kwa Atate, nuonekera kwa ife.** 1 Yohane 1: 1-2*

Mulungu sanakhazikitse lamulo la imfa chifukwa cha tchimo. Tchimo limadziwononga lokha. Malipiro a uchimo ndi imfa. Ndi chinthu chomwe chimapezeka chifukwa chochita tchimo. Mulungu salipira mphotho ya uchimo, tchimo limatero. Baibulo silinena kuti mphotho chifukwa cha uchimo ndi imfa, limati mphotho ya uchimo ndi imfa. Kusiyana kuli kwakukulu.

Baibulo limatiwululira kudzera m'nkhani za Chipangano Chakale momwe lamulo la imfa lidabwerera m'chilengedwe chonse.

Pakuti zonse zinalembedwa kale zinalembedwa kutilangiza, kuti mwa chipiro ndi chithonhozo cha malembo, tikhale ndi chiyembekezo.
Aroma 15:4

Satana ndiye amene adapanga lamulo la imfa chifukwa cholakwira. Tikuwona m'nkhani ya Daniele ndi dzenje la mikango momwe lamulo la imfa lidayambitsidwira.

Kudamkomera Dariusi kuikira ufumuwo akalonga zana limodzi mphambu makumi awiri akhale m'madera onse a ufumu; ndi akuyang'anira iwo akulu atatu, woyamba wao ndi Daniele; kuti akalonga awa adziwerengere kwa iwo, ndi kuti za mfumu zisasoweke.
Pamenepo Daniele amene anaposa akuluwa ndi akalonga, popeza munali mzimu wopambana mwa iye, ndi mfumu inati imuike woyang'anira ufumu wonse. Ndipo akuluwa ndi akalonga anayesa kumtola chifukwa Daniele, kunena za ufumuwo; koma sanakhoze kupeza chifukwa kapena cholakwira, popeza anali wokhulupirika; ndipo sanaona chosasamala kapena cholakwa chilichonse mwa iye. Pamenepo anthu awa anati, ***Sitidzamtola chifukwa chilichonse Daniele amene, tikapanda kumtola ichi pa chilamulo cha Mulungu wake.*** Ndipo akulu awa ndi akalonga anasonkhana kwa mfumu mofulumira, natero nayo, Mfumu Dariusi, mukhale ndi moyo chikhalire. ***Akulu onse a ufumuwo, ndi akazembe ndi akalonga, mandoda, ndi ziwanga, anapangana kukhazika lemba lachifumu, ndi kuikapo choletsa cholimba, kuti aliyense akapempha kanthu kwa mulungu aliyense, kapena kwa munthu aliyense masiku makumi atatu, osati kwa inu nokha, mfumu, adzaponyedwa m'dzenje la mikango.*** Daniele 6:1-7

Nkhaniyi idalembedwa kuti tiphunzire. Dariyo ndi mthunzi wa Mulungu Atate ndipo Daniele ndi mthunzi wa Khristu. Daniele anali pamalo apamwamba pambuyo pa mfumu ndipo mfumu adaganiza zomuyika pa ufumu wonse. Izi zidabweretsa nsanje mwa iwo omwe anali pansu pa Daniele. Kupyolera m'nsanje imeneyi atsogoleri omwe anali pansu pa Daniele adakonza lamulo la imfa lomwe lidalunjikitsidwa kwa Daniele. Mfumuyo sinalingalire za pulani iyi, koma

idaperekedwa kwa iye ndipo adasaina osadziwa tanthauzo lake. Mulungu adadziwa tanthauzo la zoyesayesa za Satana zowononga Khristu yemwe anali pamwamba pake. Satana anali wansanje ndi Mwana wa Mulungu ndipo anasonkhezera angelo ambiri kuti agwirizane naye kufunafuna kugwetsa Khristu. Pamene Satana adakoka mtundu wa anthu m'ukonde wawo, Mulungu adalola kuti chiwembu cha Satana chiyambe kugwira ntchito chomwe chitha kupha Khristu. Ambiri m'dziko lapansi amaganiza kuti imfa ya Khristu ndiyokwaniritsa zofuna za Mfumu, koma kwenikweni inali kuwulula zokhumba za chinsinsi za Satana kuti awononge Khristu.

Mphindi yomwe Satana amaganiza kuti iyenera kukhala kupambana kwake kwakukulu, adawulula malingaliro ake akupha ndipo chisoni chonse kwa iye kumwamba chidachoka.

Ndipo italamulira mfumu, anabwera nao amuna aja adamneneza Daniele, nawaponya m'dzenje la mikango, iwowa, ana ao, ndi akazi ao; ndipo asanafike pansu pa dzenje mikango inawaposa mphamvu, niphwanyama mafupa ao onse. Daniele 6:24

Mfumu Dariyo inapereka kwa amuna amene anakonzera chiwembu kuti awononge Daniele chinthu chomwe amayembekeza kuchitira Daniele. Atate wathu wakumwamba alola kuti Satana alandire chiwonongeko chomwe amafuna kupatsa Khristu. Khristu anali mdzenje la mikango panjira yopita ku Mtanda usiku wonse ndi tsiku lotsatira. Monga Daniele adatuluka m'dzenje m'mawa wamdzukiro ndipo adagonjetsa iwo omwe amafuna kumuwononga.

Mfundo ya nkhanayi ndiyakuti anali anthu omwe anali pansu pa Mwana wa Mulungu omwe adapanga lingaliro la imfa kwa iwo omwe samalemekeza Atate. Mulungu sindiye adayambitsa dongosololi, koma adalilola kuti lipite kukaulula ziwembu za Satana zomwe zinali zobisika kwa aliyense. Lamulo la abwanamkubwa aku Babulo limayenera kupereka chilungamo cha mfumu. Icho chinali kuyimira chilungamo chake; koma chinali chilungamo chabodza chomwe chidatha kuwononga iwo omwe adachipanga.

Munkhani ina yochokera ku Chipangano Chakale timawona kusiyana pakati pa chilungamo cha mfumu ndi m'modzi mwa ana ake.

Ndipo Abisalomu analawirira, nakaima pa njira ya kuchipata; ndipo kunatero, pakakhala munthu aliyense ndi mlandu woyenera kufika

kwa mfumu kuti aweruze, Abisalomu anamuitana, nati, "Ndinu wa kumudzi kuti?" Ndipo anati, "Mnyamata wanu ndiye wa fuko lina la Aisraele." Abisalomu nanena naye, "Ona zokamba zako ndizo zabwino ndi zolungama; koma mfumu sinauze wina kuti adzamve za iwe." Abisalomu anatinso, "Mwenzi atandiika ine ndikhale woweruza m'dzikomo, kuti munthu yense amene ali ndi mlandu wake kapena chifukwa chake, akadafika kwa ine; ndipo ndikadamchitira zachilungamo!" Ndipo kunatero kuti pakusendera munthu aliyense kudzamlambira, iye anatambasula dzanja lake, namgwira, nampsompona. Abisalomu anachitira zotero Aisraele onse akudza kwa mfumu kuti aweruze mlandu wao; chomwecho Abisalomu anakopa mitima ya anthu a Israele. 2 Samuele 15:2-6

Dzinalo la Abisalomu limatanthauza "atate wamtendere", koma kubisika pansu pa dzinali panali udani ndi nkhondo. Abisalomu anafuna kuti atate ake alange Amnoni, mchimwene wake wa mayi wina, yemwe adagwirira mlongo wake Tamara. Chifukwa chakuti Mfumu Davide sanapereke chiweruzo kwa Amnoni, Abisalomu ananyoza atate ake ndipo anatsimikizika kuwalanda ufumu. Abisalomu anatenga zinthu m'manja mwake ndikupha Amnoni ndi chilungamo chomwe adawona kuti chinali choyenera. Kenako adayamba kukopa mitima ya ufumu wa Israele.

Koma Abisalomu anaiumirira iyo, nilola kuti Aminoni ndi ana amuna onse a mfumu apite naye, Ndipo Abisalomu analamulira anyamata ake, nati, Inu mukhale maso, mtima wa Aminoni ukasekera ndi vinyo, ndipo ine ndikati kwa inu, Kanthani Aminoni; pamenepo mumuphe, musaope; sindine ndakulamulirani inu mulimbike, chitani chamuna. Ndipo anyamata a Abisalomu anawalamulira. Pomwepo ana amuna onse a mfumu ananyamuka, nakwera munthu yense pa nyuru yake, nathawa. 2 Samuele 13:27-29

Satana, yemwe poyamba anali Lusifala, sanasangalale ndikuti Mwana wa Mulungu anakwezedwa. Ankawona kuti ndikopanda chilungamo kwa iyemwini ndipo adatsimikiza mtima kulanda Mwana wa Mulungu. Pamene Mfumu idalowererapo ndikuwonetsa kuweruza Kwake, Lusifara adatsimikiza mtima kugwetsa ufumu. Anapambana angelo ambiri kumbali yake. Nkhani yomwe inali pafupi inali yokhudza chilungamo.

"Mwenzi atandiika ine ndikhale woweruza m'dzikomo, kuti munthu yense amene ali ndi mlandu wake kapena chifukwa chake, akadafika kwa ine; ndipo ndikadamchitira zachilungamo!" 2 Samuele 15:4

Abisalomu anali kunena kuti mfumuyo sinali kupereka chilungamo kwa anthu ake, koma izi zinali zabodza. M'mbuyomu m'buku la Samuele timawerenga kuti:

*Ndipo Davide anakhala mfumu ya Aisraele onse, **Davide naweruza ndi chilungamo milandu ya anthu onse.** 2 Samuele 8:15*

Davide anali kuchitira chilungamo anthu ake, koma sichinali chilungamo chomwe Abisalomu ankaganiza kuti chinali chofunikira. Davide adachita chifundo chifukwa chifundo cha Mulungu chinali ndi iye ndikukhazikitsa ufumu wake:

*Iye adzamangira dzina langa nyumba, ndipo ndidzakhazikitsa chimpando cha ufumu wake ku nthawi zonse. Ndidzakhala atate wake, iye nadzakhala mwana wanga; akachita choipa ndidzamlanga ndi ndodo ya anthu, ndi mikwapulo ya ana a anthu; koma **chifundo changa sichidzamchokera iye, monga ndinachichotsera Saulo amene ndinamchotsa pamaso pako. Ndipo nyumba yako ndi ufumu wako zidzakhazikikadi ku nthawi zonse pamaso pako; mpando wachifumu wako udzkhazikika ku nthawi zonse.** 2 Samuele 7:13-16*

Abisalomu sanafune ufumu womangidwa pachilungamo chomwe chimasonyeza chifundo. Ankafuna kuti chilungamo chiweruze olakwa popanda chifundo. Nkhaniyi ikuwonetsa nkhondo yoyambirira yomwe idachitika kumwamba. Satana adatsimikizira angelo ambiri kuti malingaliro ake a chilungamo amafunikira kuti ateteze ufumuwo. Abisalomu adatsimikizira anthu akwawo kuti malingaliro ake pankhani zachilungamo adzakweza ufumu ndipo adakopa mitima ya anthu a Israele. Satana anaba mitima ya angelo ambiri ndipo angelo enawo anali ndi chidwi ndi malingaliro ake komanso amamumvera chisoni. Tikudziwa izi chifukwa Satana sanakanidwe kotheratu kuchokera kumwamba kufikira atapha Mwana wa Mulungu. Zinali izi zitachitika kuti adaponyedwa padziko lapansi.

Ndipo mchira wake uguza limodzi la magawo atatu a nyenyezi zam'mwamba, nuziponya padziko. Ndipo chinjoka chinaimirira

pamaso pa mkazi akuti abale, kuti, akabala icho chikalikwire mwana wake. Ndipo anabala mwana wamwamuna, amene adzaweruzwa mitundu yonse ndi ndodo yachitsulo; ndipo anakwatulidwa mwana wake amuke kwa Mulungu, ndi kumpando wachifumu wake. Chivumbulutso 12:4-5

Satana adatenga gawo limodzi mwa magawo atatu a angelo kuti akhale naye. Adawukira mpingo wapadziko lapansi ndikuyesera kuti amulikhwire mwana wake yemwe anali Mwana wa Mulungu wobadwira ku Betelehemu. Khristu atabwerera kumwamba ndi pamene Satana anaponyedwa kunja m'maganizo mwa onse akumwamba.

Ndipo munali nkhondo m'mwamba. Mikaele ndi angelo ake akuchita nkhondo ndi chinjoka; chinjokanso ndi angelo ake chinachita nkhondo; ndipo sichinalakika, ndipo sanapezekanso malo ao m'mwamba. Ndipo chinaponyedwa pansu chinjoka chachikulu, njoka yokalambayo, iye wotchedwa mdierekezi ndi Satana, wonyenga wa dziko lonse; chinaponyedwa pansu kudziko, ndi angelo ake anaponyedwa naye pamodzi. Ndipo ndinamva mau akulu m'mwamba, nanena, Tsopano zafika chipulumutso, ndi mphamvu, ndi ufumu wa Mulungu wathu, ndi ulamuliro wa Khristu wake; pakuti wagwetsedwa wonenera wa abale athu, wakuwanenera pamaso pa Mulungu wathu usana ndi usiku. Chivumbulutso 12:7-10

Panali nkhondo kumayambiriro kwa nthawi pakati pa Khristu ndi angelo ake komanso Satana ndi angelo ake. Gawo limodzi la atatu mwa angelo lidatsata Lusifala kumdima ndikusiya kumwamba.

Angelonso amene sanasunga chikhalidwe chao choyamba, komatu anasiya pokhala paopao, adawasunga m'ndende zosatha pansu pa mdima, kufikira chiweruziro cha tsiku lalikulu. Yuda 1:6

Zowona kuti Mulungu adawathamangitsa, koma adaponyedwa kunja ndi mabodza omwe adayamba kukhulupirira (Chivumbulutso 12: 4). Mulungu anawapatsa zokhumba za mitima yawo. Iwo amaganiza kuti Mulungu ndi wankhanza ndi wopanda chifundo ndipo adathawa chithunzi chawo chabodza cha lye.

Satana adafuna kukhazikitsa mpando wake wachifumu womwe umaphatikizapo malingaliro ake osiyanasiyana pankhani ya chilungamo. Ankafuna kulamulira chilengedwe chonse cha Mulungu.

*Ndipo iwe unati m'mtima mwako, Ndidzakwera kumwamba, **ndidzakweza mpando wanga wachifumu pamwamba pa nyenyezi za Mulungu;** ndidzakhala pamwamba pa phiri la khamu, m'malekezero a kumpoto; ndidzakweza pamwamba pa mitambo, ndidzafanana ndi Wam'mwambamwamba. Yesaya 14:13-14*

Nkhani ya Abisalomu ikuwonetsa kuti mtundu wonsewo udatengera malingaliro ake pankhani zachilungamo. Chowonadi chakuti Satana akadakhoza kubwerabe kumwamba monga nthumwi ya dziko lapansi chikuwonetsa kuti malingaliro ake sanamvetsetsedwe bwino ngakhale ndi angelo akumwamba.

Ndipo panali tsiku lakuti ana a Mulungu anadza kudzionetsa kwa Yehova, nadzanso Satana pakati pao. Nati Yehova kwa Satana, Ufuma kuti? Nayankha Satana kwa Yehova, nati, Kupitapita m'dziko ndi kuyendayenda m'mwemo. Yobu 1:6-7

Kuwonekera kwa Satana ku nsonkhano wa chifumu kuli ndi mnzake muzochita za Abisalomu potenga adzakazi a atate ake ndikupatsira mbeu yake kwa iwo pofuna kusokoneza banja la chifumu.

Ndipo Ahithofele ananena ndi Abisalomu, Mulowe kwa akazi a ang'ono a atate wanu amene iye anawasiya kuti asunge nyumbayo; ndipo Aisraele onse adzamva kuti atate wanu aipidwa nanu; pomwepo manja a onse akukhala nanu adzalimba. Chomwecho iwo anayalira Abisalomu hema pamwamba pa nyumba; ndipo Abisalomu analowa kwa akazi a ang'ono a atate wake pamaso pa Aisraele onse. 2 Samuele 16:21-22

Mau a Satana anali mbeu zam'maganizo ndipo anali ndi mphamvu pa chilengedwe chonse. Mpaka pomwe mbeu yakupha Mwana wa Mulungu yomwe idakhala mwa Adamu idawonekera patatha zaka zikwi zinayi [4000] pakupachikidwa kwa Khristu, zolinga za Satana sizimadziwika kwenikweni. Izi zidalola kuti Satana adzipereka khalidwe lake ku khalidwe la Mulungu. Malingana ngati Satana akanatha kubisala kuti ndi ndani anali ndi mphamvu zonyenga ponena za momwe Mulungu alili. Ali ndi mphamvu chifukwa anali woyamba

mwa angelo ndipo angelo ena anali ndi chidaliro pakudziwa kwake Mulungu. Izi ndi zomwe zidamulola kuti apange chiwembu kudzera m'lamulo la Mulungu.

Kodi uyenera kuyanjana ndi Inu mpando wachifumu wa kusakaza, wakupanga chovuta chikhale lamulo? Masalmo 94:20

Satana adakhala pampando wachifumu wakusaweruzika ndikugwiritsa ntchito lamulo la Mulungu kunena kuti payenera kukhala lamulo la imfa pakuphwanya lamuloli. Nkhani ya Daniele m'dzenje la mikango ikuwulula izi. Nkhani ya Abisalomu ikuwonetsa kuti inali nkhani yachiweruzo yomwe idapita patsogolo kuti iteteze mitima ya ufumu. Nkhani zonsezi zikuwonetsa za nkondo yomwe idayamba kumwamba kenako nkubwera padziko lapansi. Nkhani zomwe zili mkanganowu sizinasinthe.

Komabe pambuyo pa imfa ya Khristu, Satana adaululidwa pazolinga zake zenizeni. Khristu adaulula ku chilengedwe chonse chikondi chenicheni cha Mulungu. Khristu anaonetsa kuti Mulungu amakonda adani ake; Adatembenuza tsaya lina ndipo modzichepetsa adadzipeka ku imfa yoyipa kwambiri osadzitchinjiriza. Zochitika za Satana, ndi za omutumikira ake kwa Khristu padziko lapansi chinawulula mkhalidwe weniweni wa Satana.

Kuulula kwa Khristu za Mulungu kunamuwonetsa lye kukhala wosiyana kotheratu m'khalidwe. Kotero kuti, kudzera m'imfa Khristu anawononga ufumu wa iye amene ali nayo mphamvu ya imfa.

*Popeza tsono ana ndiwo a mwazi ndi nyama, lyenso momwemo adalawa nao makhalidwe omwewo kuti **mwa imfa akamuononge iye amene anali nayo mphamvu ya imfa, ndiye mdierekezi...***
Ahebri 2:14

Afarisi anawonongeka ndi malingaliro a Satana a chilungamo. Ichi ndi chifukwa chake adafuna kupha Khristu. Khristu sanafune kuwapha, kapena kuwaopseza kuti awapha.

Ndipo mkulu wa ansembe anaimirira, nati kwa lye, "Suvomera kanthu kodi? Nchiyani ichi chimene awa akunenera lwe?" Koma Yesu anangokhala chete. Ndipo mkulu wa ansembe ananena kwa lye, "Ndikulumbiritsa lwe pa Mulungu wamoyo, kuti utiuze ife ngati lwe ndiwe Khristu, Mwana wa Mulungu." Yesu anati kwa iye, "Mwaterno,

*koma ndinenanso kwa inu, **Kuyambira tsopano mudzaona Mwana wa Munthu ali kukhala kudzanja lamanja la mphamvu, ndi kufika pa mitambo ya kumwamba.***” Pomwepo mkulu wa ansembe anang’amba zovala zake, nati, “Achitira Mulungu mwano; tifuniranji mboni zina? Onani, tsopano mwamva mwanowo; **muganiza bwanji?**” Iwo anayankha nati, “**Ali woyenera kumupha.**” Mateyo 26:62-66

Pamene Yesu auza Afarisi za kubwera Kwake m’ulemerero, lye amangonena kuti iwo adzamuwona lye. Afarisi kumbali inayo amatsutsa Khristu ku imfa. Kusiyanitsa kuli kwakukulu. Umboni ulipo kwa iwo omwe amaufuna. Chilungamo cha Mulungu sichifuna imfa koma ndi dongosolo la chilungamo la Satana lomwe limafuna imfa. Mulungu analola kuti Mwana wake afe kuti awulule chidani cha Satana ndi dongosolo la chilungamo m’ufumu wake.

Munthawi imeneyi Mtanda umasinthidwa tanthauzo lake. Mulungu sanafune kuti imfa ya Khristu ikwaniritse chilungamo. Komabe amuna adati tili ndi lamulo: ife monga anthu tili ndi lamulo lolembedwa m’mitima mwathu lomwe limafuna imfa kuti tikhululukidwe.

Koma ndiona lamulo lina m’ziwalo zanga, lilikulimbana ndi lamulo la mtima wanga, ndi kundigonjetsa kapolo wa lamulo la uchimo m’ziwalo zanga. Munthu wosauka ine; adzandilanditsa ndani m’thupi la imfa iyi? Aroma 7:23-24

Kodi mungakhale omasuka ku lamuloli la imfa? Kodi mungakhale omasuka ku chilungamo chomwe chimafuna kuti munthu wolakwayo aphedwe? Yang’anani kwa Yesu pa Mtanda ndikuwona mtengo wa dipo womwe tonsefe timamvetsetsa kuti amafunikira kuti chilungamo chikwaniritsidwe. Chinali chilungamo cha Satana chomwe chidakwaniritsidwa pa Mtanda chifukwa adali wakuba amene adaba mitima ya ana a Mulungu ndikupempha dipo. Ife, monga obedwawo, tidakhulupirira wakubayo kuti njira yokhayo kuti ife tikhale mfulu ndikulipira dipo la imfa. Mulungu sanakhazikitse mtengo wa dipo, Satana ndiye adakhazikitsa.

MONGA MOSE ADAKWEZA NJOKA M'CHIPULULU

Mkati mwa chimango chomwe Yesu adafa kuti akwaniritse malingaliro a Satana achilungamo kuti anthu avomereze kuti Mulungu angawakhululukire, tsopano ndife okonzeka kuunika mau a Yesu onena za njoka pamtengo.

Ndipo monga Mose anakweza njoka m'chipululu, chotero Mwana wa Munthu ayenera kukwezedwa... Yohane 3:14

Kwa ophunzira Baibulo ambiri, kufanana pakati pa kupachikidwa kwa Yesu pa mtanda ndi njoka kukwezedwa pa mtengo kumawoneka kosadziwika. Kodi ziwirizi ndi zolumikizana bwanji?

*Ndipo anayenda ulendo kuchokera kuphiri la Hori, nadzera njira ya Nyanja Yofiira, kupaza ku dziko la Edomu; ndi mtima wa anthu unada chifukwa cha njirayo. **Ndipo anthu ananena motsutsana ndi Mulungu, ndi Mose, ndi kuti, Mwatikwezeranji kutichotsa ku Ejipito kuti tifere m'chipululu?** Pakuti mkate ndi madzi palibe, ndi mtima wathu walema nao mkate wachabe uwu. **Pamenepo Yehova anatumiza njoka zamoto pakati pa anthu, ndipo zinawaluma anthu; nafapo anthu ambiri a Israele.** Ndipo anthu anadza kwa Mose, nati, **Tachimwa, popeza tinanena motsutsana ndi Yehova, ndi inu; pempherani kwa Yehova kuti atichotsere njokazi.** Ndipo Mose anawapempherera anthu. Pamenepo Yehova anati kwa Mose, **Upange njoka yamoto, nuiike pa mtengo wake; ndipo kudzali,***

kuti onse olumwa, akuipenya njokayo, adzakhala ndi moyo.
*Ndipo Mose anapanga njoka yamkuwa, naiika pamtengo; **ndipo kunali, njoka itamluma munthu aliyense, nakapenyetsetsa iye pa njoka yamkuwa, nakhala ndi moyo.*** Numeri 21:4-9

Chifukwa chomwe njoka zidabwera ndikuti chifukwa chodandaula kwawo anthu adadula mpanda wawo wachitetezo:

Wokumba mbuna adzagwamo; ndipowoboola mpanda njoka idzamluma. Mlaliki 10:8

Iwo amene amalemekeza Mulungu posunga malamulo Ake amakhala ndi chitetezo cha angelo Ake. Anthu akamangokhalira kuphwanya malamulo Ake angelo sangathe kuteteza anthu mosavuta.

Mngelo wa Yehova azinga kuwachinjiriza iwo akuopa lye, nawalanditsa iwo. Masalmo 34:7

Kumuopa Yehova ndiko chiyambi cha nzeru; onse akuchita chotero ali nacho chidziwitso chokoma; chilemekezo chake chikhaliitsa kosatha. Masalmo 111:10

Mulungu sanatumize njoka, koma anazilola kuti zibwere chifukwa angelo ake sanathenso kuteteza Aisraele chifukwa chophwanya malamulo Ake. Koma anthuwo anaganiza kuti ndi Mulungu amene anatumiza njokazo. Kumvetsetsa kwawo kwa chilungamo ndikwakuti kulakwa kuyenera kulangidwa. Chifukwa chake adaganiza kuti Mulungu akuwapha chifukwa cha tchimo lawo. Mose analamulidwa kupanga njoka yamkuwa. Chitsulo ichi ndichofunikira chifukwa sichitsulo chomwe chimapezeka mwachilengedwe panthaka. Ndi chitsulo chophatikiza zitsulo ziwiri zomwe Mulungu adapanga, ndipo ndi kopa ndi zinki. Anali mmodzi mwa ana a Kaini omwe amapanga mkuwa.

Ndipo Zila, iyenso anabala Tubala-Kaini, mwini wakuphunzitsa amisiri onse a mkuwa ndi a chitsulo; mlongo wake wa Tubala-Kaini ndi Naama. Genesis 4:22

Mkuwa ndi chitsulo chopangidwa ndi munthu chotengedwa kuchokera kuzinthu zomwe Mulungu adazipanga ndikulumikiza. Mkuwa ndi chitsulo

chomwe nthawi zina chimakhala ndi tanthauzo loipa m'Malemba. Pansi pamndandanda wamatemberero osamvera Baibulo limatchula izi:

Ndipo thambo lanu la pamwamba pamutu panu lidzakhala ngati mkuwa, ndi dziko lili pansi panu ngati chitsulo. Deutoronomo 28:23

Atatha kundandalika mpatuko wa Israele komanso kuphwanya kwawo malamulo, lye awauza iwo:

Wobadwa ndi munthu iwe, nyumba ya Isaraele yandikhalira mphala; onsewo ndiwo mkuwa, ndi seta, ndi chitsulo, ndi ntovu, m'kati mwa ng'anjo; ndiwo mphala zasiliva. Ezechiele 22:18

Njoka yomwe idapangidwa ndi mkuwa ikuyimira chilungamo cha njoka yopangidwa mmanja mwa munthu. Njoka ndi chizindikiro cha Satana.

Ndipo chinaponyedwa pansi chinjoka chachikulu, njoka yokalambayo, iye wotchedwa mdierekezi ndi Satana, wonyengawa dziko lonse; chinaponyedwa pansi kudziko, ndi angelo ake anaponyedwa naye pamodzi. Chivumbulutso 12:9

Aisraele ena ataphedwa ndi njoka ndipo adalapa chifukwa chodandaula adali ndi chikhulupiliro kuti tchimolo lalipiridwa. Adavomereza njoka yomwe yakwezedwa ngati yowonongera machimo awo. Iwo amene anaphedwa anali nsembe ya machimo awa. Kudzera m'lingaliro lopangidwa ndi anthu kapena la mkuwa, Mulungu anali wokhoza kuwaphunzitsa kuti athe kulandira chikhululukiro cha machimo awo ndipo chifukwa chake akuchiritsidwa. Sanamvetsetse kuti lingaliro lawo la chilungamo lidachokera kwa Satana, chifukwa chake Mulungu adagwiritsa ntchito lingaliro lawo la chilungamo ndikuwatsogolera kukulapa ndikuchiritsidwa.

Momwemonso, Khristu adakwezedwa ndikuperekedwa ku chilungamo cha njoka kuti tiwone pa Mtanda ndikukhulupirira kuti titha kukhululukidwa. Kudzera m'imfa ya Mwana wa Mulungu ndi pomwe ife monga mtundu wa anthu tikhoza kukhulupirira kuti Mulungu adzatikhululukira ndipo chifukwa chake uwu ndi mtengo wa dipo lomasula malingaliro athu.

Mwathupi lathu lachibadwidwe, Yesu adapereka mlowa m'malo wotetezera machimo athu. Chitetezero ichi chikuyimiridwa ndi njoka yamkuwa chifukwa imeneyo ndi mtengo wa wakuba wa ufulu wathu. Ndikukhutiritsa chilungamo

cha njoka ndipo zikuchitidwa umboni ndi mkuwa. Sizolengedwa kumwamba koma zolengedwa ndi munthu ndipo za mzungu wa Kaini makamaka.

M'mutu uno mukupatsidwa njira yatsopano yomvetsetsa chifukwa chake Khristu adafera machimo athu. Mpingo wa chikhristu ndiwokana kuti Mulungu amafuna imfa ya Mwana Wake chifukwa cha chipulumutso chathu. Komabe Malemba amafotokoza momveka kuti:

Nsembe ndi chopereka simukondwera nazo; mwanditsegula makutu.

Nsembe yopseza ndi yamachimo simunapempha. Masalmo 40:6

Mulungu sanafune imfa iyi, koma anadziwa kuti titagwa mmanja a Satana sangatsimikizire kuti atikhulukira pokhapokha Mwana wake atafa m'malo mwathu.

Ngati Mulungu amafuna imfa ya Mwana Wake Yemwe, ndiye kuti kupereka nsembe kumakhala pa mpando wolambira Mulungu kwamuyaya. Koma nzosiyana kwambiri zomwe zinachitika. Kudzera m'imfa ya Khristu mfundo yonse yopereka nsembe ya uchimo inatha.

Ndipo iye adzapangana chipangano cholimba ndi ambiri sabata

limodzi; ndi pakati pa sabata adzaleketa nsembe yophera ndi nsembe

yaufa. Daniele 9:27

Khristu adakwezedwa ndikuperekedwa
ku chilungamo cha njoka kuti
tiwone pa Mtanda
ndikukhulupirira kuti titha
kukhulukidwa

Khristu adzabweretsa kumapeto kwa nsembe ndi zopereka. Khristu adakwezedwa ndipo adakokera anthu onse kwa iye (Yohane 12:32). Dongosolo lathu la chilungamo cha mkuwa litakhutira ndikulandira chikhulukiro, titha kulandira Mzimu wa Mulungu kukhala mwa ife ndikusintha malingaliro athu. Sitilinsu pansu pa mphunzitsi wamkulu. Maganizo athu akasinthidwa, sitifunikanso kumenya mwala koma kungolankhula nawo.

*Tenga ndodoyo, nusonkhanitse khamulo; iwe ndi Aroni mbale wako, **munene ndi thanthwe pamaso pao, kuti liwapatse madzi**; potero uwatulutsire madzi m'thanthwe, ndi kumwetsa khamu la anthu ndi zoweta zao. Numeri 20:8*

Zachisoni, Mose sanatsatire malangizo a Mulungu wolankhula ndi thanthwe. Kung'ung'udza kwa anthu kudamukwiyitsa ndipo adawonetsa chizindikiro cha nsembe pomenya thanthwe, motero kupititsa patsogolo kumvetsetsa kwachinyengo kwa chilungamo ndi momwe chimakhutiritsidwira. Ichi ndi chifukwa chake Mulungu adalola kuti Mose afe asanapite kumwamba. Anthu adayenera kuwona kuti lingaliro ili linali lolakwika. Amayenera kuwona kuti Mulungu amafuna kuti alankhule naye ndikungopempha chikhululukiro popanda chilichonse chomenyedwa.

Kufooka kumeneku kwa munthu sikulepheretsa zolinga za Mulungu. M'malo mwake, Amagwira ntchito ndi chilungamo chathu kuti atifikitse kwa Khristu. Mkati mwa thanthwe lokanthidwa Mulungu amatikoka ife ku chikhulupiriro chakuti takhululukidwa ndiyeno madzi amoyo amatumphuka momasuka kuchokera ku Thanthwe, Khristu Yesu.

Namwa onse chakumwa chاوزimu chimodzimodzi; pakuti anamwa mwa thanthwe lauzimu lakuwatsata; koma thanthwelo ndiye Khristu. 1 Akorinto 10:4

Momwemo chilamulo chidakhala namkungwi wathu wakutifikitsa kwa Khristu, kuti tikayesedwe olungama ndi chikhulupiriro. Koma popeza chadza chikhulupiriro, sitikhanso omvera namkungwi. Agalatiya 3:24

Utumiki woperekedwa kwa Mose wa anthu ouma khosi udali wokulitsa uchimo wa anthu pa kalilore wa malamulo a Mulungu.

Koma ngati utumiki wa imfa wolembedwa ndi wolochedwa m'miyala, unakhala m'ulemerero, kotero kuti ana a Israele sanathe kuyang'anitsa pa nkhope yake ya Mose, chifukwa cha ulemerero wa nkhope yake, umene unali kuchotsedwa. 2 Akorinto 3:7

Ndi chinthu chaulemerero kuti munthu aone kuchimwa kwake. Munthu wachilengedwe amakhala wakhungu ku zoyipa zake, koma lamulo loperekedwa

kudzera mwa Mose limatidzutsa ife kufunikira kwathu kwakukulu kwa Uthenga Wabwino mwa Khristu. Ndi galasi lodala lomwe limazindikiritsa momwe tidasokerera. Popanda galasi ili, sitingapulumsidwe chifukwa sitikudziwa za ngozi yathu.

Chifukwa chilamulo chinapatsidwa mwa Mose; chisomo ndi choonadi zinadza mwa Yesu Khristu. Yohane 1:17

Zachidziwikire kuti chisomo cha Yesu chidakhalapo kuyambira pomwe dziko lapansi lisadakhazikitsidwe ndipo lero, tikufunikiranso galasi ili lamalamulo kuti litiphunzitse za kutayika kwathu.

Amene anatipulumutsa ife, natiitana ife ndi maitanidwe oyera, si monga mwa ntchito zathu, komatu monga mwa chitsimikizo mtima cha Iye yekha, ndi chisomo, chopatsika kwa ife mwa Khristu Yesu nthawi zisanayambe. 2 Timoteo 1:9

Chilamulo ndi Uthenga Wabwino wagwira ntchito limodzi kuyambira koyambirira kwa kugwa kwa munthu mpaka lero. Zonsezi ndi zofunika kuti munthu abwezeretsedwe ku ubale wake ndi Mulungu.

Nkhani ya njoka yamkuwa ndi yofunikira pazifukwa zambiri. Zikuululira kwa ife kuti Khristu adakwezedwa kuti alipire zofunikira za mfundo zoyendetsedwa ndi Satana ndikuvomeredzedwa ndi umunthu. Nthawi yomweyo tikamatsata mkuwa kudzera m'Malo Opatulika omwe ali pakatikati pa kupembedza kwa Israele timapeza umboni wina wosonyeza kuti Atate wathu wokonedwa sanafune kuti Mwana Wake afe, koma adamupereka chifukwa cha ife kuti tikhulupirire.

Iye amene sanatimana Mwana wake wa Iye yekha, koma anampereka chifukwa cha ife tonse, adzalekeranji kutipatsanso ife zinthu zonse kwaulere pamodzi ndi Iye. Aroma 8:32

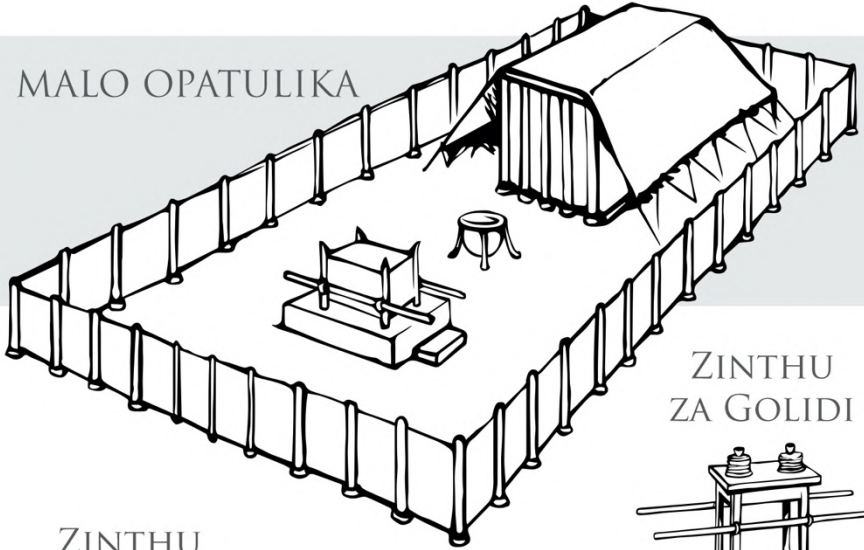
NJIRA YANU, MULUNGU, ILI M'MALO OPATULIKA

Ndikadali mwana ndimakumbukira kuti ndimakhala ndikuwerenga Baibulo. Nditafika ku Eksodo ndinapeza kovuta kwambiri kudusamo. Kuwerenga za malangizo onse omanga a Kachisi wa Mulungu kunali kotopetsa kwambiri kwa mwana wa zaka khumi mphambu ziwiri. Komabe mkati mwa malangizowa muli choonadi cha mtengo wapatali chomwe chimatifotokozerera Uthenga Wabwino. Monga tikudziwira chithunzi chimanena mau chikwi; nazi zithunzi zotipatsa chithunzithunzi cha changu cha Malo Opatulika.

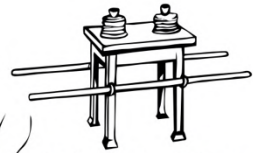
Ndizosangalatsa kudziwa za zitsulo zomwe zimagwiritsidwa ntchito pa Malo Opatulika.

Chipangizo	Zitsulo Zogwiritsa Ntchito	Malo
Guwa la Nsembe	Mkuwa	Pa Bwalo
Mkhate	Mkuwa	Pa Bwalo
Choyikapo Nyali r	Golidi	Malo Oyera
Tebulo la MKate wa Chiwonetso	Golidi	Malo Oyera
Guwa la Zofukiza	Golidi	Malo Oyera
Likasa la Pangano	Golidi	Malo Oyeretsetsa

MALO OPATULIKA

ZINTHU ZA GOLIDI

Tebulo la Mkhate wa chiwonetso

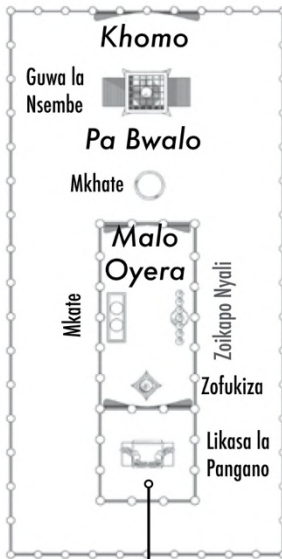
ZINTHU ZA MKUWA

Guwa la Nsembe

Mkhate

Malo Oyeretsetsa

Guwa la Zofukiza

Choyikapo Nyali

Likasa la Pangano

Makoma a Malo Opatulika anali opangidwa ndi matabwa agolide omwe anali okolekedwa m'mabowo a siliva.

*Ndipo uzipangira Kachisi matabwa oimirika, a mtengo wakasiya. Utali wake wa thabwa lomodzi ndiwo mikono khumi, ndi kupingasa kwake kwa thabwali mkono ndi hafu. Pa thabwa limodzi pakhale mitsukwa iwiri, yomangika pamodzi; uzitero pa matabwa onse a Kachisi. Ndipo uzipanga matabwa a Kachisi, matabwa makumi awiri ku mbali ya kumwela. **Nuzipanga makamwa makumi anai asiliva** pansi pa matabwa makumi awiri; makamwa awiri pansi pa thabwa limodzi kwa mitsukwa yake iwiri, ndi makamwa awiri pansi pa thabwa lina kwa mitsukwa yake iwiri... **Ndipo uzikuta matabwa ndi golide, ndi kupanga mphete zao zagolide zopisamo mitandayo;** uzikutanso mitandayo ndi golide. Eksodo 26:15-19, 29*

Makatani amkati ogwiritsidwa ntchito m'Malo Opatulikawo ankagwiridwa pamodzi ndi golide, pomwe nsalu zakunja kwa Malo Opatulikawo zinali zolumikizidwa ndi mkuwa.

*Ndipo uzipanga Kachisi ndi nsalu zophimba khumi, za bafuta wa thonje losansitsa, ndi thonje lamadzi, ndi lofiirira, ndi lofiira; uombemo akerubi, ntchito ya mmisiri..... **Uzipanganso zokowera makumi asanu zagolide, ndi kumanga nsaluzo pamodzi ndi zokowerazo;** kuti Kachisi akhale mmodzi. Eksodo 26:1, 6*

*Ndipo uziomba nsalu zophimba za ubweya wa mbuzi zikhale hema pamwamba pa Kachisi; uziomba nsalu khumi ndi imodzi... **Ndipo uzipanga zokowera makumi asanu zamkuwa, ndi kukowetsa zokowerazo m'magangomo,** ndi kumanga pamodzi hemalo likhale limodzi. Ndipo chotsalacho pa nsalu za hemalo, hafu yake ya nsalu yotsalirayo, ichinge pambuyo pake pa Kachisi. Eksodo 26:7, 11-12*

Iwo amene ayeretsedwa ndi Uthenga Wabwino amachotsa mkuwa wonse kuchokera m'mikhalidwe yawo. Mau awo ndi mau oyera.

*Mau oyenera a pa nthawi yake **akunga zipatso zagolide m'nsengwa zasiliva.** Monga mphete yagolide ndi chipini chagolide woyengeka, momwemo wanzeru wodzudzula pa khutu lomvera. Miyambo 25:11-12*

Makatani akunja a Malo Opatulika omwe akadali ndi mkuwa mwa iwo amaimira thupi lathu. Zingwe za mkuwa izi zidzatsukidwa pa Kudza Kwachiwiri pamene matupi athu akufa adzavala chosafa.

*Taonani, ndikuuzani chinsinsi; sitidzagona tonse, koma tonse tidzasandulika, m'kamphindi, m'kuthwanima kwa diso, pa lipenga lotsiriza; pakuti lipenga lidzalira, ndipo akufa adzaukitsidwa osavunda, ndipo ife tidzasandulika. **Pakuti chovunda ichi chiyenera kuvala chisavundi, ndi chaimfa ichi kuvala chosafa.** 1 Akorinto 15:51-53*

Mzinda wakumwambowu udzapangidwa ndi golide woyenga bwino woimira chikhalidwe cha iwo omwe amakhala mmenemo.

Ndipo mirimo ya linga lake ndi yaspi; ndipo mzindawo ngwa golide woyengeka, wofanana ndi mandala oyer. Chibvumbulutso 21:18

Ndikulangiza ugule kwa Ine golide woyengeka m'moto, kuti ukakhale wachuma; Chibvumbulutso 3:18

Monga tawonera m'mutu wapitawu, mkuwa ndi chinthu chopangidwa ndi munthu (Genesis 4:22). Zimayimira kuyesa kusakaniza zinthu za Mulungu molingana ndi kuganiza kwa munthu. Njira yopita kwa Mulungu ili m'Malo Opatulika. Pamene tikupita kuchokera kubwalo lakunja kupita ku Malo Oyeretsetsa, mkuwa umatsukidwa ndikutsalira golide ndi siliva yekha. Pamene tikupita patsogolo mukuyenda kwa chikhristu tiyenera kusiya bwalo kumbuyo chifukwa limasiyidwa kwa Amitundu.

*Ndipo anandipatsa ine bango ngati ndodo, ndi kuti, Tanyamuka, nuyese Kachisi wa Mulungu, ndi guwa la nsembe, ndi iwo akulambiramo. **Ndipo bwalo la kunja kwa Kachisi ulisiye padera, osaliyese; pakuti adapatsa ilo kwa amitundu;** ndipo mzinda wopatulika adzaupondereza miyezi makumi anai mphambu iwiri. Chibvumbulutso 11:1-2*

Bwaloli ndi la Amitundu. Ndi malo pomwe ochimwa adaipitsidwa ndi kulingalira kwa mkuwa kumene amakumana ndi uthenga wabwino. Guwa la nsembe limayimira Mtanda wa Khristu. Mtandawo umaimiridwa ndi chitsulo cha mkuwa. Chifukwa chake, ndi chinthu chopangidwa ndi anthu; ndi chinthu chomwe munthu amafuna kuti akwaniritse mfundo zake za chilungamo. Tikakumana ndi

Mtanda, Mulungu amachititsa kuti uchimo wathu uchuluke pa galasi lomwe limapezeka m'mkhate wa mkuwa.

*Ndipo anapanga mkhate wamkuwa, ndi **tsinde lake lamkuwa, wa akalirole** a akazi otumikira, akutumikira pa khomo la chihema chokomanako. Eksodo 38:8*

Momwe amuna amadziyang'ana pawokha mwa kuwala kwa lamulo malingaliro awo achiweruzo amakula mpaka pomwe amataya mtima ndi moyo wawo. Mzimu wa Khristu ukabwera timatsutsidwa kwambiri ndi machimo.

*Ndipo atadza lyeyo, **adzatsutsa dziko lapansi za machismo**, ndi za chilungamo, ndi za chiweruzo. Yohane 16:8*

Kwa iwo amene amakhulupilira kuti Mulungu amawakhululukira pamene iwo, m'mkhalidwe wawo wosimidwa, akuyang'ana pa dipo ataimirira pambali pa guwa la nsembe, chisomo chimawachulukira iwo, ndipo ayamba kupeza golide amene ali chikhulupiriro chenicheni m'moyo ndi wogulidwa m'ng'anjo yamasautso.

Ndipo lamulo linalowa moonjezera, kuti kulakwa kukachuluke; koma pamene uchimo unachuluka, pomwepo chisomo chinachuluka koposa. Aroma 5:20

Pamene golide wa chikhulupiriro chatu akuwonjezeka, mkuwa wa malingaliro athu akale umatsukidwa mpaka pomalizira sitidzakhalanso ndi chidziwitso cha uchimo.

*Pakadapanda kutero, kodi sakadaleka kuzipereka, chifukwa otumikirawo **sakadakhala nacho chikumbu mtima cha machismo**, popeza adayeretsedwa kamodzi? Ahebr 10:2*

Kenako, palibenso lingaliro loti mupereke nsembe, palibenso kumenya Thanthwe koma kungoyankhula ku Thanthwe.

*Komatu mu izizo muli chikumbukiro cha machimo chaka ndi chaka. **Pakuti sikutheka kuti mwazi wa ng'ombe zamphongo, ndi mbuzi ukachotsera machimo**. Mwa ichi polowa m'dziko lapansi, anena, **Nsembe ndi chopereka simunazifuna**, koma thupi munandikonzera Ine. **Nsembe zopsereza zamphumphu ndi za kwa***

machimo simunakondwera nazo; pamenepo ndinati, Taonani, ndafika, [Pamutu pake pa buku palembedwa za Ine] kudzachita chifuniro chanu, Mulungu. Pakunena pamwamba apa, kuti, Nsembe ndi zopereka ndi nsembe zopsereza zamphumphu ndi za kwa machimo simunazifuna, ***kapena kukondwera nazo [zimene ziperekedwa monga mwa lamulo], pamenepo anati, Taonani, ndafika kudzachita chifuniro chanu. Achotsa choyambacho, kuti akaike chachiwiricho.*** Ndi chifuniro chimenecho tayeretsedwa mwa chopereka cha thupi la Yesu Khristu, kamodzi, kwatha. Ahebri 10:3-10

Yesu anafa kamodzi kokha monga kukuyimiridwa ndi njoka yamkuwa paguwa la nsembe la mkuwa. Koma tikadzazidwa ndi Mzimu, Mtanda umayang'ananso kwina. Kulimbikira ndi kudzikana kokongola kwa Khristu ndi kuulula mawonekedwe a Atate mwa Iye. Guwa la nsembe (kumenya Thanthwe) limalowedwa m'malo ndi guwa la zofukiza (kuyankhula ndi Thanthwe) - Kukhetsa mwazi ku Kalvare kumabweretsedwamo momwe kukhetsedwa kwa magazi ku Getsemane komwe Yesu adamaliza ntchito yomwe Atate ake adampatsa.

Ine ndalemekeza Inu pa dziko lapansi, m'mene ndinatsiriza ntchito imene munandipatsa ndichite. Yohane 17:4

Yang'anani m'mwamba ochimwa okondedwa ndi kukhala ndi moyo. Mulungu sanatume Mwana Wake kudziko lapansi kuti adzaweruze dziko lapansi (Yohane 3: 16-17). Mkati mwa guwa la golidi, Mulungu adatumiza Mwana Wake kuti awulule khalidwe lake ndikudzitengera kulakwa kwathu kuti tikhulupirire chikhululukiro cha Mulungu.

Atate wathu wokondedwa sanatumize Mwana Wake kuti adzatiuze "Izi ndi zomwe ndikadakuchitirani chifukwa cha machimo anu koma ndidasankha kupha Mwana wanga m'malo mwa mkwiyo wanga." Ndi Atate uti amene angachite izi kwa ana ake? Unikaninso Mtanda kuchokera ku malo olamulira a golide ndi kuwona china chake cha mtengo wapatali kotero kuti mudzalira chifukwa cha chisangalalo.

Mukatuluka m'Bwalo la mkuwa ndi kupita ku Malo Oyera a golide ndi siliva mudzawona chilungamo cha Mulungu ndi chosiyana kwambiri ndi cha anthu. Timauzidwa kuti:

Woipa asiye njira yake, ndi munthu wosalungama asiye maganizo ake, nabwere kwa Yehova; ndipo Yehova adzakhululukira chifundo; ndi kwa Mulungu wathu, pakuti lye adzakhululukira koposa. Pakuti maganizo anga sali maganizo anu, ngakhale njira zanu sizili njira zanga, ati Yehova. Pakuti monga kumwamba kuli kutali ndi dziko lapansi, momwemo njira zanga zili zazitali kupambana njira zanu, ndi maganizo anga kupambana maganizo anu. Pakuti monga mvula imagwa pansu ndi matalala, kuchokera kumwamba yosabwerera komweko, koma ikhamiza nthaka ndi kuibalitsa, ndi kuiphukitsa, ndi kuipatsitsa mbeu kwa wobzala, ndi chakudya kwa wakudya; momwemo adzakhala mau anga amene atuluka m'kamwa mwanga, sadzabwerera kwa Ine chabe, koma adzachita chimene ndifuna, ndipo adzakula m'mene ndinawatumizira. Pakuti inu mudzatuluka ndi kukondwa, ndi kutsogozedwa ndi mtendere; mapiri ndi zitunda, zidzaimba zolimba pamaso panu, ndi mitengo yonse ya m'thengo idzaomba m'manja mwao. M'malo mwa mithethe mudzatuluka mtengo wamlombwa; ndi m'malo mwa lunguzi mudzamera mtengo wamchisu; ndipo chidzakhala kwa Yehova ngati mbiri, ngati chizindikiro chosatha, chimene sichidzalikhidwa. Yesaya 55:7-13

Ndi pemphero langa lowona mtima kuti muone Mtanda wa Khristu m'kuwala kowoneka bwino kwambiri kutsukidwa kwa chilungamo cha mkuwa cha anthu okugwa ndi angelo akugwa. Bwerani ku kuunika kokoma kwa chikondi cha Atate wathu komwe agape Wake ali ndi mphamvu yochotsa mantha onse.

*Chisomo Chodabwitsa, kukoma kwake kumveka
Izi zidapulumsa wopanda pake ngati ine
Ndinali wotayika kale, koma tsopano ndapezeka
Ndinali wakhungu koma tsopano ndikuwona*

*Chinali Chisomo chomwe chidandiphunzitsa mtima wanga kuchita
mantha*

*Ndi Chisomo, mantha anga adachoka
Chisomo chimenecho chinawonekera chamtengo wapatali motani
Ora lomwe ndidakhulupirira koyamba*

Kudzera m'zowopsa zambiri, kuvutikira ndi misampha

Tabwera kale.

*Ndi chisomo chomwe chidatibweretsa otetezeka mpaka pano
Ndipo chisomo chidzatitsogolera ife kunyumba.*

*Chisomo chodabwitsa, ndimvekere kukoma kwake
Chomwe chidandipulumutsa wopanda pake ngati ine
Poyamba ndinali nditataika koma tsopano ndapezeka
Ndinali wakhungu koma tsopano ndikuwona*

SELAH

Kwa Mpulumutsi wanga wokonedwa, mudabwera kwa ine m'ndima wa tchimo langa. Munanditsimikizira za kukhululuka kwa Atate m'njira yoti ndimvetse ndikuvomereza. Ndikulira chifukwa cha zowawa zomwe mudandivutikira. Podzazidwa ndi chifundo cha Atate wanu, mudalimba mtima usiku wa mdima wa dziko lino lapansi kuti mupulumutse nkhoa zanu zosauka zotayika.

Kuchedwa mtima kuti ndimvetsetse zenizeni zomwe mwachita. Muyaya sungandidziwitse kuya kwa chikondi chanu. Ndi kasupe wosatha yemwe ndidzamwerako ndipo sindidzalema nawo kukoma kwake.

Ndi chikhumbo changa kukutsatirani, Mwanawankhosa wa mtengo wapatali, kulikonse komwe mungapite. Mudandigula pa mtengo wopanda malire. Ngakhale nthawi zina ndimadzimva kuti sindili woyenera chikondi chanu, ndikudalira kuti simungandisiye kapena kundileka. Zikomo ponditumizira Mzimu wanu wa mtengo wapatali kuti unditonthoze ndi kundidalitsa.

Wokonedwa Mpulumutsi wokonedwa, ndikufuna kwambiri kuti omwe mwandipatsa ine m'uthenga uwu akhale nafe m'ufumu wa Atate. Ndikumva chikondi chanu kwa iwo m'mtima mwanga ndipo chikhumbo changa ndi chachikulu pa chipulumutso chawo. Ndikukuthokozani kuti nditha kulawa chikondi chanu pa ana anu ndikulumikizana nanu pakulakalaka kwanu kuti dziko lidziwe Atate wathu moon.

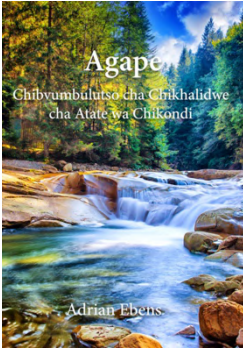
Ndipatseni ine Mzimu wanu wokoma kuti ndikulemekezeni monga momwe mwalemekezera bwino Atate chifukwa cha ife. Mulole kuti mukhale owonekera mthupi mwa ife kuti mitima ya anthu ilandire chitetezero, chifukwa mwatipatsa ife ntchito yoyanjanitsa.

Perekani kwa aliyense amene angawerenge bukuli mankhwala opaka m'maso kuti awone kukongola kwenikweni kwa Mtanda ndikuti tonse tisiye kuopa kupachikidwa ndi inu kuti bondo lililonse ligwadire ndipo lilime lililonse livomereze kuti Ndinu Ambuye kuulemerero wa Atate wathu wokonedwa.

M'dzina lanu la mtengo wapatali, Ambuye Yesu

Amen.

Agape

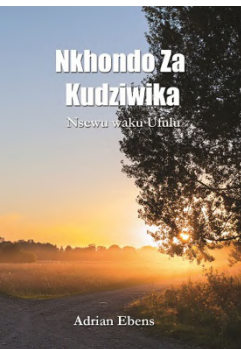
Onani mozama umboni wa m'Baibulo kuti Mulungu wa Chipangano Chakale ndi chimodzimodzi ndi zomwe Yesu adaulula m'Chipangano Chatsopano. Bukuli ndilofufuza mosamala ndi mwatsatanetsatane mfundo zopereka njira ya chindunji kuwona nkhani zingapo za m'Baibulo zomwe sizinaganiziridwepo kale. M' masamba omwewa, muli kuwerenga kozama kwa iwo omwe akufunafunadi mayankho. Chotsatira ndi chachikulu cha kabukuka kamene muli nako m'manja mwanu.

Chikondi Choyambirira

Ukwati ngati bungwe uli pa chiwopsezo chachikulu. Chifukwa chiyani anthu ambiri amakhala ndi zokumana nazo zoipa ndi mabanja komanso maubale ambiri? Nkhani Yachikondi Ya m'Baibulo Chikondi Choyambirira chikuyang'ana pa ubale woza - mbirira wofotokozedwa m'Baibulo kuti tiwone zinthu zomwe tingaphunzire kuti maubale athu alimbikitsi - dwe ndi kulemerera. M' masamba awa odzaza mfundo zofunikira kwambiri kuti ukwati ukhale wolimba.

Nkhondo Za Kudziwika

Nkhondo Za Kudziwika ndi ulendo wodzipeza wekha. Ndi kuyitanira kuti muphunzire kufunikira kwano kwenikweni pa zifukwa za nkhani za ubale. Bukuli likuulula mfundo zomwe zingakuthandizeni kuthawa malingaliro a dzikoli, woti muyenera kuchitapo kanthu kuti mudziwike, ndipo mupeza ufulu m'maubale anu wofunikira kwambiri.

Nchifukwa chiyani Mtanda unkafunika ndipo ndani anaufuna?

Nchifukwa chiyani Mtanda unali wofunikira pa chipulumutso chathu?

Kodi mkwiyo wa Mulungu unakwaniritsidwa ndi imfa ya Mwana Wake?

Kodi chilungamo cha Mulungu ndi chiyani ndipo ndi chosiyana ndi chilungamo chathu?

Chifukwa chiyani Yesu adadzifanizira ndi njoka ya mkuwa pa mtengo?

Kodi malo opatulika achi Israele akutiiza chiyani za Mtanda?

Adrian Ebens ndi wolemba komanso wolankhula wapa dziko lonse yemwe amakhala ku Brisbane, Australia. Ali wokwatiwa ndi Lorelle wokondedwa wake ndipo ali ndi ana amuna awiri achikulire.

tatewachikondi.com